

z dnia <data wydania aktu> r.

o ochronie ludności i obronie cywilnej¹⁾

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) zadania ochrony ludności;
- 2) organy i podmioty realizujące zadania ochrony ludności;
- 3) zasady planowania ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 4) zasady funkcjonowania systemu wykrywania zagrożeń, ostrzegania, powiadamiania i alarmowania o zagrożeniach;
- 5) zasady użytkowania i ewidencjonowania oraz warunki techniczne obiektów zbiorowej ochrony;
- 6) zasady funkcjonowania i organizację obrony cywilnej oraz sposób powoływania personelu do obrony cywilnej;
- 7) finansowanie ochrony ludności i obrony cywilnej.

Art. 2. 1. Ochrona ludności to system składający się z organów administracji publicznej wykonujących zadania ochrony ludności, zwanych dalej „organami ochrony ludności”, podmiotów wykonujących zadania ochrony ludności, zwanych dalej „podmiotami ochrony ludności” oraz sił i środków przeznaczonych do realizacji zadań ochrony ludności, zwanych dalej „zasobami ochrony ludności”.

2. Zadania ochrony ludności mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa ludności przez ochronę życia i zdrowia ludzi, mienia, infrastruktury niezbędnej dla zaspokojenia potrzeb bytowych, dziedzictwa kulturowego i środowiska w sytuacji zagrożenia.

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń, ustawę z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczegółowych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz zmiany niektórych ustaw, ustawę z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, ustawę z dnia 21 czerwca 1996 r. o szczególnych formach sprawowania nadzoru przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, ustawę z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia, ustawę z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, ustawę z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym, ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, , ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, ustawę z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, ustawę z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych, ustawę z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych i ustawę z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

3. W czasie trwania stanu wojennego i w czasie wojny ochrona ludności przekształca się w obronę cywilną i ma na celu ochronę ludności cywilnej przed zagrożeniami wynikającymi z działań zbrojnych i ich następstw.

Art. 3. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) ocenie ryzyka – należy przez to rozumieć całościowy, przekrojowy proces identyfikacji zagrożeń, ich analizy i szacowania ryzyka;
- 2) pomocy doraźnej – należy przez to rozumieć zaopatrzenie w niezbędne do zabezpieczenia potrzeb bytowych środki pierwszej potrzeby, w tym żywność, wodę, energię, odzież, tymczasowe schronienie, zapewnienie podstawowych warunków sanitarnych do czasu objęcia poszkodowanych lub ewakuowanych innymi rodzajami pomocy;
- 3) pomocy humanitarnej – należy przez to rozumieć działania prowadzone w celu udzielenia pomocy materialnej i logistycznej dla ludności dotkniętej skutkami klęsk żywiołowych, kryzysów, konfliktów zbrojnych, konsekwencjami wymuszonej migracji, realizowaną na zasadach bezstronności, neutralności i niezależności, a także proporcjonalności, adekwatności i szybkości reagowania;
- 4) społecznej odporności – należy przez to rozumieć indywidualną i grupową zdolność ludzi do zaspokajania ich podstawowych potrzeb bytowych w sytuacji zagrożenia oraz zdolność do ich współdziałania z podmiotami realizującymi zadania ochrony ludności, a także w celu zdobywania kompetencji w zakresie kształtowania świadomości zagrożeń i zapobiegania zagrożeniom oraz pożądanym zachowań na wypadek wystąpienia zagrożeń;
- 5) zagrożeniu – należy przez to rozumieć sytuację wpływającą negatywnie na poziom bezpieczeństwa ludzi, mienia lub środowiska lub wywołującą ograniczenia w działaniu organów administracji publicznej.

Art. 4. Zadania ochrony ludności polegają na działaniach związanych z:

- 1) przygotowaniem organów administracji publicznej do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym na organizowaniu szkoleń i ćwiczeń organów ochrony ludności i podmiotów ochrony ludności, przygotowujących do działania w przypadku wystąpienia zagrożenia;
- 2) przygotowaniem ludności do właściwego zachowania się w sytuacji zagrożenia, przez zwiększanie świadomości ryzyka i gotowości społeczeństwa, polegającym na:
 - a) informowaniu obywateli o potencjalnych i aktualnych zagrożeniach mających wpływ na bezpieczeństwo obywateli,
 - b) edukacji ludności w zakresie ochrony ludności,
 - c) instruowaniu obywateli o zasadach zabezpieczenia przed zagrożeniem i postępowania w sytuacjach zagrożenia, w szczególności w zakresie udzielania pierwszej pomocy i ewakuacji;
- 3) możliwością wystąpienia sytuacji zagrożenia:
 - a) ocenie ryzyka oraz zdolności jego minimalizowania i monitorowania,
 - b) przygotowaniu do reagowania na zagrożenia,
 - c) planowaniu i przygotowaniu warunków dla ewakuacji ludności, miejsc doraźnego schronienia oraz budowli ochronnych,
 - d) planowaniu zabezpieczenia zwierząt i mienia, w tym dóbr kultury,
 - e) zapewnieniu tworzeniu rezerw materiałowych i finansowych służących wykonywaniu zadań ochrony ludności,

- f) planowaniu i przygotowaniu przekształcenia podmiotów ochrony ludności w podmioty obrony cywilnej;
- 4) wystąpieniem sytuacji zagrożenia:
 - a) prowadzeniu wymiany i analizy informacji, w tym pochodzących z systemów wykrywania zagrożeń,
 - b) reagowaniu i podejmowaniu interwencji oraz działań ratowniczych, w tym udzielaniu pomocy medycznej osobom poszkodowanym,
 - c) rozpoznaniu i ocenie zagrożenia, w tym ustalaniu stref niebezpiecznych, ich wskazywaniu i oznaczaniu,
 - d) informowaniu, ostrzeganiu i alarmowaniu ludności,
 - e) ewakuacji ludności, zwierząt, mienia i dóbr kultury,
 - f) ochronie ludności przed zagrożeniami chemicznymi, biologicznymi, radiacyjnymi i nuklearnymi oraz likwidacji skutków spowodowanych ich wystąpieniem,
 - g) zapewnieniu osobom poszkodowanym lub ewakuowanym pomocy doraźnej,
 - h) zapewnieniu bezpieczeństwa i porządku publicznego,
 - i) zapewnieniu funkcjonowania podmiotów realizujących pomoc humanitarną i doraźną,
 - j) zapewnienie funkcjonowania infrastruktury niezbędnej dla realizacji zadań ochrony ludności oraz odpowiednich zasobów niezbędnych do zapewnienia ochrony ludności,
 - k) tworzeniu warunków do utrzymania łańcucha dostaw niezbędnych towarów, usług i świadczeń,
 - l) organizowaniu i koordynowaniu udzielania i przyjmowania pomocy humanitarnej,
 - m) zapewnieniu osobom poszkodowanym i ewakuowanym opieki medycznej, psychologicznej i prawnej,
 - n) informowaniu rodzin o poszkodowanych oraz pomoc w ich identyfikacji,
 - o) doraźnym grzebaniu zmarłych.

Art. 5. 1. Zadania ochrony ludności są wykonywane przez organy i podmioty ochrony ludności, w zależności do rodzaju i skali zagrożeń i właściwości organu lub podmiotu, na zasadach przewidzianych w niniejszej ustawie oraz innych przepisach prawa.

2. Podmioty ochrony ludności są obowiązane do współpracy z organami ochrony ludności, stosownie do swoich możliwości, kompetencji, obszaru działania oraz zakresu działania ujętego w planach, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2023 r. poz. 122).

3. Przedsiębiorcy będący podmiotami ochrony ludności w czasie stanu nadzwyczajnego w pierwszej kolejności wykonują usługi i świadczenia na rzecz infrastruktury, o której mowa w art. 8, z uwzględnieniem potrzeb organów ochrony ludności.

Art. 6. 1. Rządowy Zespół Ochrony Ludności, zwany dalej „Rządowym Zespołem”, jest zespołem opiniodawczo-doradczym administracji rządowej właściwym w sprawach ochrony ludności i obrony cywilnej.

2. Do zadań Rządowego Zespołu należy wspieranie ministra właściwego do spraw wewnętrznych w realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej, w szczególności w zakresie planowania i wdrażania rozwiązań organizacyjnych z zakresu ochrony ludności oraz współpraca z Rządowym Zespołem Zarządzania Kryzysowego.

3. W skład Rządowego Zespołu wchodzi:

- 1) przewodniczący – minister właściwy do spraw wewnętrznych;

- 2) członkowie: przedstawiciele Ministra Obrony Narodowej oraz ministrów kierujących działami administracji rządowej:
- a) administracja publiczna,
 - b) aktywa państwowe,
 - c) informatyzacja,
 - d) łączność,
 - e) zdrowie,
 - f) klimat,
 - g) środowisko,
 - h) zabezpieczenie społeczne
- w randze sekretarza stanu albo podsekretarza stanu.

4. W pracach Rządowego Zespołu uczestniczą przedstawiciele ministrów właściwych do spraw finansów, kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, infrastruktury, oświaty i wychowania, transportu i rolnictwa, Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej, Dyrektor Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, Prezes Rządowej Agencji Rezerw Strategicznych, Prezes Państwowej Agencji Atomistyki i Prezes Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej oraz przedstawiciele innych organów administracji rządowej wskazani według potrzeb przez przewodniczącego Rządowego Zespołu.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może być zastępowany w pracach zespołu przez sekretarza stanu lub podsekretarza stanu w urzędzie obsługującym tego ministra.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi w drodze zarządzenia, organizację i tryb pracy Rządowego Zespołu, mając na celu zapewnienie sprawnej pracy Rządowego Zespołu, w szczególności obiegu informacji.

Art. 7. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych opracowuje i uzgadnia z Ministrem Obrony Narodowej Program ochrony ludności i obrony cywilnej, zwany dalej „Programem”.

2. Program określa w szczególności priorytety wydatkowania środków z Funduszu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, zwanego dalej „Funduszem”.

3. Program opracowuje się na trzy lata.

4. Rządowy Zespół opiniuje Program. Minister właściwy do spraw wewnętrznych przedstawia Radzie Ministrów program do zatwierdzenia.

5. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółową zawartość Programu, mając na uwadze zapewnienie sprawnego i przejrzystego planowania finansowania realizacji zadań ochrony ludności.

Art. 8. Infrastrukturą niezbędną dla realizacji zadań ochrony ludności jest w szczególności infrastruktura zapewniająca:

- 1) miejsce schronienia i noclegu oraz budowle ochronne;
- 2) zaopatrzenie w wodę i żywność oraz w produkty lecznicze;
- 3) energię elektryczną, paliwo, łączność, usługi teleinformatyczne i transport;
- 4) pomoc medyczną;
- 5) magazynowanie i dystrybucję rezerw materiałowych;
- 6) realizację zadań ratowniczych, pomocy humanitarnej i pomocy doraźnej;
- 7) wykrywanie, ostrzeganie, powiadamianie i alarmowanie o zagrożeniach;
- 8) funkcjonowanie innych usług publicznych.

Rozdział 2

Organy ochrony ludności

Art. 9. 1. Organami ochrony ludności są:

- 1) terytorialne organy ochrony ludności:
 - a) wójt (burmistrz, prezydent miasta),
 - b) starosta,
 - c) wojewoda,
 - d) minister właściwy do spraw wewnętrznych;
- 2) pozostałe organy ochrony ludności:
 - a) marszałek województwa,
 - b) ministrowie kierujący działami administracji rządowej, którym podlegają lub przez których są nadzorowane podmioty ochrony ludności.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych odpowiada za realizację polityki państwa w zakresie ochrony ludności oraz sprawuje nadzór nad realizacją zadań ochrony ludności przez organy ochrony ludności administracji rządowej.

3. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta oraz wojewoda odpowiadają za realizację zadań ochrony ludności odpowiednio na obszarze gminy, powiatu i województwa.

4. Marszałek województwa oraz ministrowie, o których mowa w ust. 1 pkt 2 lit. b, odpowiadają za realizację zadań ochrony ludności w swoim zakresie właściwości rzeczowej.

5. Do wykonywania części zadań ochrony ludności, określonych w art. 15 ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych może upoważnić Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

6. Wojewoda może upoważnić komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej do wykonywania części zadań ochrony ludności, określonych w art. 13 ust. 1. Wojewoda informuje ministra właściwego do spraw wewnętrznych o sposobie i zakresie udzielonego upoważnienia.

7. Starosta może upoważnić komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej do wykonywania części zadań ochrony ludności, określonych w art. 11 ust. 1, za zgodą komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej. Starosta informuje właściwego terytorialnie wojewodę o sposobie i zakresie udzielonego upoważnienia.

Art. 10. 1. Do zadań wójta (burmistrza, prezydenta miasta) jako organu ochrony ludności na obszarze gminy należy:

- 1) kierowanie i koordynowanie realizacji zadań ochrony ludności;
- 2) nadzorowanie w ramach posiadanych kompetencji realizacji zadań ochrony ludności przez podmioty ochrony ludności;
- 3) organizowanie współpracy pomiędzy podmiotami ochrony ludności;
- 4) wspieranie przygotowania gminnych podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań ochrony ludności;
- 5) zapewnienie funkcjonowania urzędu gminy w czasie wojny;
- 6) tworzenie i utrzymywanie gminnych zasobów ochrony ludności, w tym infrastruktury niezbędnej dla realizacji zadań ochrony ludności oraz zaopatrzenia w wodę;
- 7) zawieranie porozumień i wydawanie decyzji o uznaniu budowli za budowlę ochronną;
- 8) finansowanie i współfinansowanie utrzymania, modernizacji i budowy gminnych obiektów przeznaczonych do ochrony ludności, w tym budowli ochronnych;
- 9) zawieranie porozumień i wydawanie decyzji o uznaniu za podmiot ochrony ludności;
- 10) ewidencjonowanie podmiotów i zasobów ochrony ludności na obszarze gminy;

- 11) uzgadnianie z komendantem powiatowym (miejskim) Państwowej Straży Pożarnej zasobów gminy przeznaczonych do współdziałania na obszarze powiatu;
 - 12) wnioskowanie do starosty o nadanie przydziałów mobilizacyjnych obrony cywilnej;
 - 13) utrzymanie gotowości gminnych elementów systemu wykrywania zagrożeń oraz powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności;
 - 14) powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach;
 - 15) planowanie oraz organizowanie szkoleń i ćwiczeń ochrony ludności i obrony cywilnej;
 - 16) wspieranie programów edukacyjnych mających na celu przygotowanie do reagowania na potencjalne zagrożenia;
 - 17) wzmacnianie wśród radnych i pracowników jednostek organizacyjnych gminy, przewodniczących rad dzielnic oraz sołtysów świadomości lokalnych ryzyk, w tym w ramach szkoleń i ćwiczeń z zakresu ochrony ludności;
 - 18) sporządzanie informacji o stanie przygotowań gminy do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności;
 - 19) przeciwdziałanie dezinformacji obniżającej społeczną odporność na obszarze gminy.
2. Do zadań rady gminy, w zakresie ochrony ludności na obszarze gminy, należy:
- 1) rozpatrywanie informacji o stanie przygotowań gminy do realizacji zadań ochrony ludności;
 - 2) uchwalanie w budżecie gminy środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań własnych w zakresie ochrony ludności w uchwalanym budżecie gminy.

Art. 11. 1. Do zadań starosty jako organu ochrony ludności na obszarze powiatu należy:

- 1) kierowanie i koordynowanie realizacji zadań ochrony ludności;
- 2) nadzorowanie realizacji zadań ochrony ludności przez podmioty ochrony ludności;
- 3) organizowanie współpracy pomiędzy gminami oraz podmiotami ochrony ludności;
- 4) zapewnienie funkcjonowania starostwa w czasie wojny;
- 5) tworzenie i utrzymywanie powiatowych zasobów ochrony ludności, w tym infrastruktury niezbędnej dla ochrony ludności;
- 6) współfinansowanie utrzymania, modernizacji i budowy powiatowych obiektów przeznaczonych do ochrony ludności, w tym budowli ochronnych;
- 7) zawieranie porozumień i wydawanie decyzji o uznaniu budowli za budowlę ochronną;
- 8) zawieranie porozumień i wydawanie decyzji o uznaniu za podmiot ochrony ludności;
- 9) ewidencjonowanie podmiotów i zasobów ochrony ludności na obszarze powiatu;
- 10) wsparcie powiatowych podmiotów ochrony ludności w zakresie wyposażenia w sprzęt i środki ochrony;
- 11) udzielanie pomocy samorządom gminnym w zakresie realizacji zadań dotyczących ochrony ludności, w szczególności obejmujących:
 - a) pozyskiwanie i wykorzystywanie niezbędnych zasobów ochrony ludności i środków finansowych,
 - b) skierowanie, na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta), posiadanych zasobów ochrony ludności do działań na teren gminy w sytuacjach zagrożeń,
 - c) wzmacnianie lokalnych inicjatyw dotyczących budowania społecznej odporności na zagrożenia;
- 12) koordynuje współpracę pomiędzy służbami, inspekcjami i strażami w zakresie realizacji zadań ochrony ludności;
- 13) organizowanie i utrzymanie elementów systemu wykrywania zagrożeń oraz powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności;
- 14) powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach;

- 15) wnioskowanie do wojewodów o nadanie przydziałów mobilizacyjnych obrony cywilnej, w tym przydziałów na podstawie wniosków wójtów (burmistrzów, prezydentów miast);
- 16) planowanie oraz organizowanie szkoleń i ćwiczeń ochrony ludności i obrony cywilnej, a także edukacji z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 17) sporządzanie informacji o stanie przygotowań powiatu do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności;
- 18) nadzór nad szpitalami, dla których zarząd powiatu jest podmiotem tworzącym lub założycielskim, w zakresie przygotowania do realizacji zadań ochrony ludności,
- 19) przeciwdziałanie dezinformacji obniżającej społeczną odporność na obszarze powiatu.

2. Do zadań rady powiatu, w zakresie ochrony ludności na obszarze powiatu, należy:

- 1) rozpatrywanie informacji o stanie przygotowań powiatu do realizacji zadań ochrony ludności;
- 2) uchwalanie w budżecie powiatu środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań własnych w zakresie ochrony ludności.

3. Zadania:

- 1) koordynowania wykonywania zadań ochrony ludności przez podmioty ochrony ludności wykonujące zadania ratownicze na obszarze powiatu,
- 2) analizowania potencjalnych sytuacji zagrożeń i oceny ryzyka ich wystąpienia,
- 3) wspomagania udzielania pomocy doraźnej na obszarze powiatu,
- 4) ewidencjonowania zasobów ochrony ludności przeznaczonych do natychmiastowego wykorzystania na obszarze powiatu,
- 5) popularyzowania wiedzy z zakresu ochrony ludności wśród społeczeństwa, w tym kształtowanie świadomości o sytuacjach zagrożeń i pożądanym zachowaniach społecznych,
- 6) kierowanie wniosków do wojewodów o nadania przydziałów mobilizacyjnych dla personelu ratowniczego do obrony cywilnej w uzgodnieniu z jednostkami samorządu terytorialnego

– starosta wykonuje przy pomocy komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej.

Art. 12. 1. Do zadań marszałka województwa w zakresie ochrony ludności należy:

- 1) nadzorowanie w ramach posiadanych kompetencji realizacji zadań ochrony ludności przez podmioty ochrony ludności;
- 2) tworzenie zasobów ochrony ludności samorządu województwa;
- 3) zapewnienie funkcjonowania urzędu marszałkowskiego w czasie wojny;
- 4) udzielanie pomocy, w tym finansowej, samorządom gminnym i powiatowym w zakresie realizacji zadań ochrony ludności;
- 5) nadzór nad szpitalami, dla których marszałek województwa jest podmiotem tworzącym lub założycielskim, w zakresie przygotowania do realizacji zadań ochrony ludności;
- 6) koordynowanie udostępniania podległej infrastruktury na rzecz ochrony ludności;
- 7) wzmacnianie społecznej odporności na sytuacje zagrożeń, w tym realizacja programów edukacyjnych z zakresu ochrony ludności;
- 8) sporządzanie informacji o stanie przygotowań samorządu województwa do realizacji zadań z zakresu ochrony ludności;
- 9) wnioskowanie do wojewody o nadanie przydziałów mobilizacyjnych obrony cywilnej.

2. Sejmik województwa rozpatruje informację o stanie przygotowań samorządu wojewódzkiego do realizacji zadań ochrony ludności.

Art. 13. 1. Do zadań wojewody jako organu ochrony ludności na obszarze województwa, należy:

- 1) nadzór nad wykonywaniem zadań zleconych z zakresu ochrony ludności przez gminy i powiaty oraz podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony ludności w województwie;
- 2) koordynacja współpracy pomiędzy gminami, powiatami i podmiotami ochrony ludności;
- 3) zapewnienie funkcjonowania urzędu wojewódzkiego w czasie wojny;
- 4) tworzenie i utrzymywanie wojewódzkich zasobów ochrony ludności;
- 5) określenie sposobu utrzymania niezbędnych zasobów pozwalających na ciągłość realizacji zadań z zakresu ochrony ludności;
- 6) zawieranie porozumień i wydawanie decyzji o uznaniu budowli za budowlę ochronną;
- 7) zawieranie porozumień i wydawanie decyzji o uznaniu za podmiot ochrony ludności;
- 8) ewidencjonowanie podmiotów i zasobów ochrony ludności na obszarze województwa;
- 9) nadawania przydziałów mobilizacyjnych obrony cywilnej w uzgodnieniu z właściwym terytorialnie wojskowym centrum rekrutacji;
- 10) koordynacja sporządzania planów ewakuacji ludności;
- 11) organizowanie, koordynowanie i udzielanie pomocy humanitarnej i doraźnej;
- 12) stała współpraca z Rządowym Centrum Bezpieczeństwa w zakresie pozyskiwania i wymiany informacji dotyczących potencjalnych sytuacji zagrożenia na obszarze województwa;
- 13) stała współpraca z samorządowymi organami ochrony ludności w zakresie pozyskiwania i wymiany informacji dotyczących zagrożeń na obszarze gmin i powiatów oraz wypracowywania konkluzji dotyczących przeciwdziałania zagrożeniom i reagowania;
- 14) organizowanie i współfinansowanie systemów wykrywania, powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności w sytuacjach zagrożeń oraz ocena ich funkcjonowania;
- 15) powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach;
- 16) planowanie oraz organizowanie szkoleń i ćwiczeń ochrony ludności i obrony cywilnej oraz wdrażanie wniosków z tych ćwiczeń, a także edukacja z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej;
- 17) przeciwdziałanie dezinformacji obniżającej społeczną odporność na obszarze województwa;
- 18) planowanie i zabezpieczenia środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań ochrony ludności na obszarze województwa, w tym realizacji zadań zleconych dla gmin i powiatów;
- 19) opracowywanie analiz i raportów na podstawie wniosków z oceny ryzyka województwa oraz gotowości wojewody, organów administracji samorządowej i podmiotów ochrony ludności, w zakresie realizowania zadań ochrony ludności i obrony cywilnej w województwie.

2. Zadania:

- 1) koordynowania wykonywania zadań ochrony ludności przez podmioty ratownicze,
- 2) analizowania potencjalnych sytuacji zagrożeń i oceny ryzyka ich wystąpienia oraz stanu gotowości podmiotów ochrony ludności do realizacji zadań,
- 3) wspomaganie udzielania pomocy humanitarnej i doraźnej,
- 4) prowadzenie ewidencji zasobów ratowniczych ochrony ludności przeznaczonych do natychmiastowego wykorzystania,

- 5) wspomaganie działań popularyzowania wiedzy z zakresu ochrony ludności wśród społeczeństwa, w tym kształtowanie świadomości o sytuacjach zagrożeń i pożądanych zachowań społecznych

– wojewoda wykonuje przy pomocy komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

Art. 14. Do zadań ministrów kierujących działami administracji rządowej, którym podlegają lub przez których są nadzorowane podmioty ochrony ludności, należy realizacja, w ramach swoich kompetencji, zadań ochrony ludności w zakresie:

- 1) nadzoru nad wykonywaniem zadań ochrony ludności przez podległe im podmioty realizujące zadania ochrony ludności;
- 2) analizowania zagrożeń mających wpływ na ochronę ludności oraz informacji pochodzących z systemów wykrywania zagrożeń;
- 3) ewidencjonowanie resortowych zasobów ochrony ludności;
- 4) zapewnienia funkcjonowania ministerstwa w czasie wojny;
- 5) przygotowania i szkolenia personelu, w tym ekspertów podległych podmiotów, realizujących zadania z zakresu ochrony ludności, do współdziałania z właściwymi organami i podmiotami ochrony ludności, w tym organizowania, prowadzenia i oceny ćwiczeń;
- 6) inicjowania działalności badawczo-rozwojowej dotyczącej ochrony ludności;
- 7) planowania potrzeb w zakresie środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań ochrony ludności;
- 8) wnioskowania do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o nadawanie przydziałów mobilizacyjnych do obrony cywilnej osobom zatrudnionym w ministerstwach po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie wojskowego centrum rekrutacji.

Art. 15. 1. Do zadań ministra właściwego do spraw wewnętrznych w zakresie ochrony ludności, należy:

- 1) nadzór nad funkcjonowaniem ochrony ludności i obrony cywilnej na obszarze kraju;
- 2) kontrola realizacji zadań ochrony ludności na obszarze kraju;
- 3) przygotowywanie i wdrażanie rozwiązań organizacyjnych na potrzeby ochrony ludności;
- 4) analizowanie wniosków z oceny ryzyk mających wpływ na bezpieczeństwo i ochronę ludności, o których mowa w Raporcie o Zagrożeniach Bezpieczeństwa Narodowego, informacji pochodzących z raportów Rządowego Centrum Bezpieczeństwa oraz centrów służb podległych i nadzorowanych;
- 5) określanie założeń dotyczących ewakuacji ludności;
- 6) prowadzenie ewidencji kadrowej obrony cywilnej oraz zarządzanie zasobami krajowej rezerwy obrony cywilnej;
- 7) prowadzenie centralnej ewidencji zasobów ochrony ludności i centralnej ewidencji podmiotów ochrony ludności;
- 8) nadzorowanie systemu powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach;
- 9) koordynowanie udzielania pomocy humanitarnej;
- 10) koordynowanie współpracy międzynarodowej w zakresie ochrony ludności w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zagranicznych;

- 11) opracowywanie założeń programowych oraz kierunków kształcenia i szkolenia w zakresie ochrony ludności;
- 12) wzmacnianie świadomości ryzyka i społecznej odporności na sytuacje zagrożeń, w tym zapewnienie popularyzowania wiedzy o bezpieczeństwie i ochronie ludności wśród społeczeństwa;
- 13) inicjowanie działalności naukowo-badawczej dotyczącej ochrony ludności;
- 14) planowanie potrzeb w zakresie środków finansowych i materiałowych niezbędnych do realizacji zadań własnych oraz przez podległe i nadzorowane jednostki w zakresie ochrony ludności;
- 15) przygotowywanie propozycji do projektu budżetu państwa w zakresie ochrony ludności;
- 16) prowadzenie działalności inwestycyjnej w zakresie ochrony ludności o charakterze ogólnokrajowym;
- 17) planowanie rezerw na potrzeby ochrony ludności w ramach rezerw strategicznych określonych w art. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (Dz. U. z 2023 poz. 294).

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może upoważnić Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej do wykonywania części zadań ochrony ludności w zakresie:

- 1) koordynowania wykonywania zadań ochrony ludności przez podmioty ochrony ludności na obszarze kraju;
- 2) analizowania potencjalnych sytuacji zagrożeń i oceny ryzyka ich wystąpienia;
- 3) organizowania i koordynowania udzielania pomocy humanitarnej na obszarze kraju;
- 4) tworzenia i utrzymania zasobów ochrony ludności przeznaczonych do natychmiastowego wykorzystania na obszarze kraju;
- 5) prowadzenia centralnej ewidencji zasobów ochrony ludności i podmiotów ochrony ludności;
- 6) popularyzowania wiedzy z zakresu ochrony ludności wśród społeczeństwa, w tym kształtowanie świadomości o sytuacjach zagrożeń i pożądanych zachowań społecznych;
- 7) organizowania i realizowania współpracy międzynarodowej w zakresie ochrony ludności;
- 8) planowania potrzeb w odniesieniu do środków finansowych niezbędnych do realizacji zadań ochrony ludności, w tym organizowania i koordynowania udzielania pomocy doraźnej na obszarze kraju.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może upoważnić Rządowe Centrum Bezpieczeństwa do wykonywania zadań ochrony ludności w zakresie powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności o zagrożeniach.

Rozdział 3

Podmioty ochrony ludności

Art. 16. Podmiotami ochrony ludności są:

- 1) Rządowe Centrum Bezpieczeństwa;
- 2) jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej;
- 3) ochotnicze straże pożarne;
- 4) inne jednostki ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej;
- 5) służby, inspekcje i straże, w szczególności:
 - a) Inspekcja Ochrony Środowiska,
 - b) Państwowa Inspekcja Sanitarna,

- c) Inspekcja Weterynaryjna,
 - d) Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
 - e) Inspekcja Transportu Drogowego,
 - f) nadzór budowlany,
 - g) straże gminne;
- 6) Państwowa Agencja Atomistyki;
 - 7) Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy;
 - 8) Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie;
 - 9) Zespół Pomocy Humanitarno-Medycznej;
 - 10) centra powiadamiania ratunkowego;
 - 11) powiatowe centra pomocy rodzinie;
 - 12) instytucje pomocy społecznej;
 - 13) Rządowa Agencja Rezerw Strategicznych;
 - 14) Narodowy Fundusz Zdrowia;
 - 15) jednostki funkcjonujące w ramach systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, o których mowa w art. 32 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1541, 1560 i 1972);
 - 16) podmioty lecznicze, w ramach których funkcjonują jednostki systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego w rozumieniu ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym;
 - 17) szpitale w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2023 r. poz. 991, 1675 i 1972);
 - 18) podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego w rozumieniu ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1154);
 - 19) podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego w rozumieniu ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 714);
 - 20) organizacje Polskiego Czerwonego Krzyża oraz organizacje skautowe i harcerskie;
 - 21) zarządzenie, o którym mowa w ustawie z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2023 r. poz. 1082);
 - 22) Służba Poszukiwania i Ratownictwa Lotniczego – ASAR;
 - 23) Morska Służba Poszukiwania i Ratownictwa – SAR;
 - 24) instytucje certyfikujące w obszarze ochrony ludności i obrony cywilnej dla kwalifikacji uregulowanych, zgłoszonych z obszaru „sprawy wewnętrzne” do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji, o których mowa w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o zintegrowanym systemie kwalifikacji (Dz. U. z 2020 r. poz. 226);
 - 25) samorządowe jednostki organizacyjne wyznaczone przez organ ochrony ludności na podstawie art. 17;
 - 26) podmioty, z którymi organ ochrony ludności zawarł porozumienie o współpracy na podstawie art. 18;
 - 27) podmioty wyznaczone przez organ ochrony ludności na podstawie art. 19.

Art. 17. 1. Dla zapewnienia wykonania zadań ochrony ludności właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub marszałek województwa mogą wyznaczyć jako podmioty ochrony ludności podległe im samorządowe jednostki organizacyjne.

2. Wyznaczając samorządową jednostkę organizacyjną jako podmiot ochrony ludności organ wyznaczający określa w szczególności zakres zadań podmiotu ochrony ludności i sposób współpracy z podmiotem ochrony ludności.

Art. 18. 1. Dla zapewnienia wykonania zadań ochrony ludności, organy ochrony ludności mogą zawierać porozumienia o współpracy w wykonywaniu zadań ochrony ludności z:

- 1) organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania ochrony ludności;
- 2) podmiotami prognozującymi i monitorującymi zagrożenia;
- 3) przedsiębiorcami i innymi podmiotami świadczącymi usługi pomocy doraźnej i humanitarnej dla ludności;
- 4) spółkami oraz przedsiębiorstwami państwowymi i spółkami prawa handlowego, w których Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego posiadają udziały lub akcje;
- 5) innymi podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą niezbędną do zapewnienia realizacji zadań ochrony ludności.

2. Przed zawarciem porozumienia organ ochrony ludności weryfikuje zdolności podmiotu, o którym mowa w ust. 1, do wykonywania zadań ochrony ludności.

3. W porozumieniu określa się w szczególności zakres zadań, rozliczenie kosztów i sposób współpracy z podmiotem ochrony ludności oraz niezbędne zasoby.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, niezbędne elementy porozumienia, o którym mowa w ust. 1 oraz sposób weryfikacji zdolności do wykonywania zadań ochrony ludności, mając na uwadze zawarcie w porozumieniu elementów niezbędnych do sprawnego współdziałania z podmiotem ochrony ludności oraz kompleksową weryfikację zdolności podmiotu do realizacji zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.

Art. 19. 1. Jeżeli jest to uzasadnione koniecznością zapewnienia wykonania zadań ochrony ludności, organy ochrony ludności mogą wyznaczyć jako podmioty ochrony ludności podmioty wskazane w art. 18 ust. 1.

2. Wyznaczenie jako podmiot ochrony ludności następuje w drodze decyzji administracyjnej. W decyzji określa się w szczególności zakres zadań podmiotu ochrony ludności i sposób współpracy z podmiotem ochrony ludności.

3. W decyzji określa się w szczególności zakres zadań, rozliczenie kosztów i sposób współpracy z podmiotem ochrony ludności oraz niezbędne zasoby.

4. Odwołanie od decyzji:

- 1) wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starosta – rozpatruje wojewoda;
- 2) wojewody – rozpatruje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

5. Do odwołania od decyzji ministra właściwego do spraw wewnętrznych albo ministra będącego organem ochrony ludności stosuje się art. 127 § 3 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r.– Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572).

Art. 20. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta i wojewoda ewidencjonują w Ewidencji Podmiotów Ochrony Ludności podmioty ochrony ludności, działające na obszarze ich właściwości miejscowej.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych prowadzi Ewidencję Podmiotów Ochrony Ludności.

3. Ewidencja Podmiotów Ochrony Ludności zawiera:

- 1) nazwę podmiotu;

- 2) dane kontaktowe, lokalizację siedziby lub oddziałów podmiotu;
- 3) w przypadku podmiotów, o których mowa w art. 16 pkt 24-26, podstawę uznania za podmiot ochrony ludności oraz zakres zadań.
4. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, wojewoda oraz minister właściwy do spraw wewnętrznych wprowadzają do ewidencji dane podmiotów ochrony ludności, zgodnie ze swoją właściwością miejscową.
5. Ewidencja Podmiotów Ochrony Ludności może być prowadzona łącznie z Ewidencją Zasobów Ochrony Ludności.

Art. 21. Do zadań Rządowego Centrum Bezpieczeństwa w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej należy:

- 1) monitorowanie zagrożeń oraz powiadamianie, ostrzeganie i alarmowanie ludności o zagrożeniach;
- 2) realizacja zobowiązań wynikających z uczestnictwa Rzeczypospolitej Polskiej w Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego i Unii Europejskiej w zakresie budowania odporności państwa na zagrożenia.

Rozdział 4

Zasoby ochrony ludności

Art. 22. 1. Organy ochrony ludności ewidencjonują w Ewidencji Zasobów Ochrony Ludności zasoby ochrony ludności służących realizacji zadań ochrony ludności.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych prowadzi Ewidencję Zasobów Ochrony Ludności.

3. Ewidencja Zasobów Ochrony Ludności zawiera:

- 1) szczegółowy opis sił i środków;
- 2) stan ilościowy sił i środków;
- 3) miejsce rozmieszczenia sił i środków;
- 4) podmioty dysponujące siłami i środkami;
- 5) stosownie do potrzeb – uwagi dotyczące warunków dysponowania siłami i środkami.

4. Podmioty ochrony ludności wprowadzają do Ewidencji Zasobów Ochrony Ludności dane dotyczące zasobów ochrony ludności, zgodnie ze swoją właściwością.

5. Ewidencja Zasobów Ochrony Ludności może być prowadzona łącznie z Ewidencją Podmiotów Ochrony Ludności.

6. Ewidencja Zasobów Ochrony Ludności może być prowadzona w Systemie Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej, o którym mowa w art. 14g ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej.

Art. 23. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb ewidencjonowania zasobów ochrony ludności oraz sposób prowadzenia Ewidencji Zasobów Ochrony Ludności, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia aktualizacji ewidencji oraz ujęcia w ewidencji możliwości i warunków dysponowania zasobów ochrony ludności.

Art. 24. 1. Organy ochrony ludności tworzą i utrzymują zasoby ochrony ludności, niezbędne do udzielania pomocy doraźnej i pomocy humanitarnej, w szczególności zapasy wody i środki do jej magazynowania, transportu i uzdatniania, zapasowe źródła energii i paliwa, odzież, zapasy żywności, środki sanitarne i medyczne oraz stacjonarne i mobilne tymczasowe miejsca pobytu.

2. Podmioty ochrony ludności utrzymują zasoby ochrony ludności niezbędne do wykonania nałożonych na nie zadań ochrony ludności.

3. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta oraz wojewoda, zapewniają zasoby ochrony ludności niezbędne do wykonywania przez co najmniej 7 dni trwania zagrożenia zadań ochrony ludności w zakresie:

- 1) zapewnienia dostaw wody i żywności;
- 2) udzielania pomocy medycznej;
- 3) realizacji zadań ratowniczych;
- 4) ostrzegania, alarmowania i powiadamiania ludności;
- 5) zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego;
- 6) zapewnienia łączności z organami ochrony ludności i podmiotami ochrony ludności;
- 7) funkcjonowania obiektów zbiorowej ochrony.

4. Zadanie wskazane w ust. 1 i 3 wykonuje się w szczególności przez utrzymanie i uzupełnianie oraz tworzenie nowych magazynów zasobów ochrony ludności, w tym magazynów przeciwpowodziowych, lub przez zawieranie umów pozwalających otrzymać niezbędne zasoby ochrony ludności.

5. Tworzenie i utrzymywanie zasobów ochrony ludności przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), starostę oraz marszałka województwa, przeznaczonych do realizacji zadań ochrony ludności w odniesieniu do zagrożeń przekraczających obszar odpowiednio gminy, powiatu i województwa, jest wykonywane jako zadanie zlecone.

6. Wojewoda może wydać wójtowi (burmistrzowi, prezydentowi miasta) albo staroście zalecenie odnośnie rodzajów i ilości zasobów ochrony ludności utrzymywanych przez gminy i powiaty.

7. Właściwy organ ochrony ludności może wydać podmiotowi ochrony ludności zalecenia odnośnie rodzajów i ilości zasobów ochrony ludności utrzymywanych przez ten podmiot.

8. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze zarządzenia, wytyczne w sprawie rodzaju, ilości i sposobu utrzymywania zasobów ochrony ludności przez obowiązane organy ochrony ludności, z uwzględnieniem rodzajów zagrożeń w poszczególnych obszarach kraju.

9. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki, może określi, w drodze zarządzenia, wytyczne w sprawie rodzaju, ilości i sposobu utrzymywania zasobów ochrony ludności przez podmioty ochrony ludności, z uwzględnieniem rodzajów zagrożeń oraz konieczności zapewnienia w niezbędnym zakresie usług publicznych.

Art. 25. 1. Starosta udziela gminom wchodzącym w skład powiatu pomocy w realizacji zadań ochrony ludności w przypadku, gdy zasoby i możliwości działania tych gmin uległy wyczerpaniu bądź są niewystarczające do realizacji zadań ochrony ludności. Udzielenie pomocy odbywa się na wniosek zainteresowanej gminy.

2. Samorząd województwa udziela powiatom na terenie województwa pomocy w realizacji zadań ochrony ludności w przypadku, gdy zasoby i możliwości działania powiatu uległy wyczerpaniu bądź są niewystarczające do realizacji zadań ochrony ludności. Udzielenie pomocy odbywa się na wniosek zainteresowanego powiatu.

3. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) i starosta zawierają porozumienia lub umowy o współdziałaniu w zakresie realizacji zadań ochrony ludności określając formę i zakres możliwej do udzielenia pomocy, o której mowa w ust. 1.

4. Marszałek województwa i starosta zawierają porozumienia lub umowy o współdziałaniu w zakresie realizacji zadań ochrony ludności, określając formę i zakres możliwej do udzielenia pomocy, o której mowa w ust. 2.

5. O formie i zakresie udzielonej pomocy organy, o których mowa w ust. 1 i 2, informują właściwego terytorialnie wojewodę.

Art. 26. 1. Wojewoda wspiera gminy i powiaty w realizacji zadań z zakresu ochrony ludności, przekazując im środki rzeczowe lub finansowe na ich realizację.

2. Przekazywanie środków finansowych odbywa się zgodnie z Programem. W przypadku konieczności przekazania środków na realizację zadań nieprzewidzianych w Programie, w szczególności w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym, można przekazać środki finansowe w zakresie nieprzewidzianym w Programie.

Art. 27. 1. W przypadku gdy zasoby podmiotów ochrony ludności przewidziane do reagowania i realizacji zadań na terenie gminy lub powiatu są niewystarczające, zadania te realizuje się również przy pomocy zasobów podmiotów ochrony ludności zadysponowanych z obszaru województwa, stosownie do ich możliwości.

2. W przypadku gdy zasoby podmiotów ochrony ludności przewidziane do reagowania i realizacji zadań na terenie województwa są niewystarczające, zadania te realizuje się również przy pomocy zasobów podmiotów ochrony ludności zadysponowanych z obszaru kraju, stosownie do ich możliwości.

3. W przypadku gdy zasoby podmiotów ochrony ludności przewidziane do reagowania i realizacji zadań na terenie kraju są niewystarczające, zadania te mogą być realizowane również przy pomocy zasobów zadysponowanych w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, o którym mowa w Decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady Nr 1313/2013/EU w sprawie Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności, lub na podstawie umów międzynarodowych.

Art. 28. Użycie oddziałów lub pododdziałów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej zwane dalej „Siłami Zbrojnymi” do wykonywania zadań ochrony ludności może nastąpić na zasadach określonych w art. 25 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

Art. 29. 1. W celu zapewnienia zasobów ochrony ludności na poziomie krajowym, Rządowy Zespół dokonuje przeglądu asortymentowo-ilościowego rezerw strategicznych utrzymywanych przez Rządową Agencję Rezerw Strategicznych, w zakresie potrzeb ochrony ludności i obrony cywilnej. Przegląd przeprowadzany jest nie rzadziej niż co trzy lata.

2. Z przeglądu, o którym mowa w ust. 1, Rządowy Zespół sporządza raport uwzględniający potrzeby tworzenia, uzupełniania i wymiany rezerw strategicznych dla ochrony ludności i obrony cywilnej, a także inne wnioski służące zapewnieniu właściwych zasobów ochrony ludności.

3. Raport, o którym mowa w ust. 2, przewodniczący Rządowego Zespołu przedkłada niezwłocznie Prezesowi Rady Ministrów do zatwierdzenia.

4. Raport stanowi wkład Rządowego Zespołu do aktualizacji Rządowego Programu Rezerw Strategicznych w zakresie potrzeb ochrony ludności i obrony cywilnej.

Rozdział 5

Planowanie w ochronie ludności i obronie cywilnej

Art. 30. Organy ochrony ludności obowiązane do przygotowywania planów, które zawierają elementy z zakresu ochrony ludności i sporządzane są na podstawie odrębnych przepisów, zapewniają spójność tych planów z zadaniami ochrony ludności i obrony cywilnej realizowanymi przez te organy.

Art. 31. Dyrektor Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, ministrowie kierujący działami administracji rządowej, kierownicy urzędów centralnych oraz wojewodowie uwzględniają w swoich planach zarządzania kryzysowego zadania z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej.

Art. 32. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta oraz marszałek województwa uwzględniają odpowiednio w gminnym, powiatowym i wojewódzkim planie zarządzania kryzysowego:

- 1) przedsięwzięcia dotyczące przygotowania niezbędnych zasobów ochrony ludności;
- 2) opracowanie i wdrożenie rozwiązań organizacyjnych niezbędnych do realizacji zadań obrony cywilnej;
- 3) rozpoznanie i planowanie obiektów użyteczności publicznej, komunikacyjnych, handlowych, usługowych i magazynowych lub ich części z przeznaczeniem na objekty zbiorowej ochrony;
- 4) miejsca tymczasowego schronienia na terenach publicznych i niepublicznych;
- 5) ewakuacji ludności;
- 6) zasoby ochrony ludności przeznaczone do udzielania pomocy humanitarnej i doraźnej;
- 7) tryb występowania o udzielenie pomocy humanitarnej i doraźnej oraz sposób udzielania tej pomocy.

Art. 33. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta i wojewoda opracowują, odpowiednio dla obszaru gminy, powiatu i województwa, plany ewakuacji ludności.

2. Plany ewakuacji ludności obejmują w szczególności zagadnienia przemieszczenia ludności z miejsca zagrożonego i przyjęcia jej w miejscu bezpiecznym.

3. Plany ewakuacji ludności stanowią załącznik funkcjonalny do planów zarządzania kryzysowego, sporządzanych przez odpowiednio wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starostę i wojewodę.

4. Plany ewakuacji ludności zawierają:

- 1) liczbę osób przewidzianych do ewakuacji na danym obszarze;
- 2) wykaz infrastruktury transportowej lądowej, wodnej i powietrznej do wykorzystania podczas ewakuacji;
- 3) wykaz miejsc zakwaterowania przygotowanych na potrzeby przyjęcia ludności w miejscach ewakuacji;
- 4) wykaz sił i środków transportowych niezbędnych do przeprowadzenia ewakuacji na danym obszarze;
- 5) wykaz sił i środków niezbędnych do zabezpieczenia procesu ewakuacji oraz ochrony pozostawionego mienia;
- 6) wykaz osób funkcyjnych odpowiedzialnych za koordynację i wsparcie działań związanych z przeprowadzeniem ewakuacji na danym obszarze;
- 7) mapy terenu z naniesionymi elementami infrastruktury wykorzystywanej do ewakuacji.

5. Wojewoda określa obszary i kierunki ewakuacji ludności, w tym miejsca przyjęcia ludności. Wojewoda koordynuje przygotowanie planów przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) oraz starostów na obszarze województwa, wskazując rodzaj przedsięwzięć ewakuacyjnych, o których mowa w ust. 4, realizowanych przez wskazane gminy i powiaty. Minister właściwy do spraw wewnętrznych koordynuje dla obszaru kraju przygotowanie planów przez wojewodów.

6. Plany ewakuacji ludności podlegają uzgodnieniu na zasadach przewidzianych dla planów zarządzania kryzysowego.

7. Plany ewakuacji ludności, które będą wykorzystane w razie ogłoszenia mobilizacji, w czasie obowiązywania stanu wojennego i w czasie wojny wymagają uzgodnienia z właściwym organem wojskowym, w zakresie dróg przemieszczania się, rejonów tymczasowego pobytu ludności i miejsc zabezpieczenia dóbr kultury i dziedzictwa narodowego.

Art. 34. Minister właściwy do spraw kultury i dziedzictwa narodowego określa sposób ewakuacji dóbr kultury.

Rozdział 6

Szkolenia, ćwiczenia i edukacja z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej

Art. 35. 1. W celu podnoszenia kwalifikacji z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w urzędach obsługujących organy ochrony ludności oraz w innych urzędach administracji publicznej, jednostkach organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego radach dzielnic i sołectwach, organizuje się szkolenia kadry w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej.

2. Szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej przeprowadza się co najmniej:

- 1) dla osób pełniących funkcję organu ochrony ludności – w ciągu 6 miesięcy od dnia objęcia tej funkcji i następnie nie rzadziej niż raz na cztery lata;
- 2) dla osób wykonujących zadania związane z ochroną ludności i obroną cywilną – nie rzadziej niż raz na trzy lata;
- 3) dla osób posiadających przydziały mobilizacyjne obrony cywilnej – w ciągu 6 miesięcy od dnia otrzymania przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej.

Art. 36. 1. Szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla ministrów, sekretarzy stanu i podsekretarzy stanu, szefów urzędów centralnych oraz wojewodów, marszałków województw i starostów prowadzi Akademia Pożarnicza.

2. Szkolenia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej dla wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) organizują wojewodowie.

3. Szkolenia dla pracowników urzędów administracji publicznej oraz członków i pracowników podmiotów ochrony ludności mogą być prowadzone przez uczelnie służb państwowych podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, szkołach, dla których organem założycielskim jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, ośrodki szkolenia służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz inne uczelnie, a także przez osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, z którymi kierownik urzędu albo podmiot ochrony ludności zawarł umowę na realizację tego szkolenia.

Art. 37. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, zakres wiadomości przekazywanych w toku szkoleń ochrony ludności i obrony cywilnej oraz

wymagania dla podmiotów prowadzących szkolenia, o których mowa w art. 36 ust. 3, mając na względzie zapewnienie jednolitości i odpowiedniego poziomu szkoleń na obszarze całego kraju.

Art. 38. 1. Organy ochrony ludności mogą również prowadzić szkolenia z udziałem podmiotów ochrony ludności oraz szkolenia dla ludności, w tym zrzeszeń i przedsiębiorców.

2. Podmioty ochrony ludności, w szczególności jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, związek ochotniczych straży pożarnych i Rządowe Centrum Bezpieczeństwa wspierają organy ochrony ludności w organizacji szkoleń.

Art. 39. 1. W celu weryfikacji gotowości i zwiększenia skuteczności wykonywania zadań ochrony ludności i obrony cywilnej oraz utrwalania wiedzy i umiejętności, organy ochrony ludności przeprowadzają ćwiczenia obrony cywilnej i ochrony ludności.

2. Ćwiczenia ochrony ludności i obrony cywilnej przeprowadza się nie rzadziej niż raz na cztery lata, na podstawie planów ćwiczeń ochrony ludności i obrony cywilnej. Plany sporządza właściwy organ ochrony ludności i zatwierdza:

- 1) w przypadku planu ćwiczeń wójta (burmistrza, prezydenta miasta) – starosta;
- 2) w przypadku starosty i marszałka województwa – wojewoda;
- 3) w przypadku wojewody – minister właściwy do spraw wewnętrznych.

3. Organ, który zatwierdza plan ćwiczeń przekazuje organowi przeprowadzającemu ćwiczenia wytyczne i zalecenia odnośnie zakresu ćwiczeń.

4. W ćwiczeniach ochrony ludności i obrony cywilnej uczestniczą, stosownie do potrzeb, podmioty ochrony ludności.

5. Podmioty ochrony ludności, w szczególności jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, ochotnicze straże pożarne i Rządowe Centrum Bezpieczeństwa wspierają organy ochrony ludności w organizacji ćwiczeń ochrony ludności i obrony cywilnej.

6. Organ ochrony ludności po zakończeniu ćwiczeń sporządza z nich raport, wraz z wnioskami, i przekazuje do organu, który zatwierdził plan ćwiczeń. Po otrzymaniu raportu z ćwiczeń organ, który zatwierdził plan ćwiczeń, przeprowadza ich ewaluację i przekazuje wnioski organowi, który przeprowadził ćwiczenia.

Art. 40. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy zakres i sposób organizowania i prowadzenia ćwiczeń ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym planowania, raportowania i ewaluacji, mając na względzie zapewnienie właściwego przygotowania i sprawdzenia gotowości organów i podmiotów ochrony ludności i obrony cywilnej do realizacji zadań.

Art. 41. Edukacja z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej obejmuje w szczególności przekazywanie wiedzy o potencjalnych i aktualnych zagrożeniach mających wpływ na bezpieczeństwo oraz o zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia.

Art. 42. Edukacja z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej w systemie szkolnym odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900). Podstawa programowa, o której mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 47 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, uwzględnia edukację dla bezpieczeństwa.

Art. 43. 1. Zajęcia pozaszkolne oraz inne formy edukacji z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej organizuje właściwy organ ochrony ludności.

2. Zajęcia z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, o której mowa w ust. 1, mogą prowadzić podmioty ochrony ludności oraz osoby fizyczne, osoby prawne lub jednostki

organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, z którymi właściwy organ ochrony ludności zawarł umowę na realizację tych zajęć.

3. Podmioty ochrony ludności, w szczególności jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, związek ochotniczych straży pożarnych i Rządowe Centrum Bezpieczeństwa wspierają właściwy organ ochrony ludności w organizacji zajęć, o których mowa w ust. 1.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, za pośrednictwem wojewody, może zapewnić finansowanie zajęć, o których mowa w ust. 1.

Rozdział 7

Realizacja zadań ochrony ludności

Art. 44. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) koordynuje realizację zadań ochrony ludności przez podmioty podległe i nadzorowane na terenie gminy.

2. Starosta koordynuje realizację zadań ochrony ludności przez podmioty podległe i nadzorowane na terenie powiatu. W niezbędnym zakresie starosta może koordynować realizowanie zadań ochrony ludności przez gminy na terenie powiatu.

3. Marszałek województwa koordynuje realizację zadań ochrony ludności przez podmioty podległe i nadzorowane na terenie województwa.

4. Wojewoda koordynuje realizację zadań ochrony ludności przez podmioty podległe i nadzorowane na terenie województwa. W niezbędnym zakresie wojewoda może koordynować realizację zadań ochrony ludności przez gminy i powiaty na terenie województwa.

5. Minister będący organem ochrony ludności koordynuje realizację zadań ochrony ludności przez podmioty podległe i nadzorowane.

6. Minister właściwy do spraw wewnętrznych koordynuje realizację zadań ochrony ludności przez podmioty podległe i nadzorowane na obszarze całego kraju oraz koordynuje realizację zadań ochrony ludności przez wojewodów.

Art. 45. 1. W celu koordynacji realizacji zadań ochrony ludności organy ochrony ludności mogą wydawać zalecenia.

2. Starosta wydaje zalecenia dla organów samorządu gmin znajdujących się na terenie powiatu.

3. Wojewoda wydaje zalecenia dla organów samorządu gmin albo powiatów znajdujących się na terenie województwa oraz dla organów samorządu województwa.

4. Zalecenie może dotyczyć w szczególności podjęcia określonych działań przez organy ochrony ludności albo przygotowania zasobów ochrony ludności.

Art. 46. 1. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) organizuje współpracę pomiędzy podmiotami ochrony ludności działającymi na terenie gminy.

2. Starosta, w porozumieniu z właściwymi wójtami (burmistrzami, prezydentami miast), organizuje współpracę pomiędzy gminami oraz podmiotami ochrony ludności działającymi na terenie powiatu.

Art. 47. 1. Organy ochrony ludności nadzorują wykonanie zadań ochrony ludności przez podmioty ochrony ludności podległe i nadzorowane na podstawie posiadanych kompetencji.

2. Wojewoda nadzoruje wykonywanie zadań zleconych z zakresu ochrony ludności przez gminy i powiaty oraz podmioty realizujące zadania z zakresu ochrony ludności w województwie.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych kontroluje wykonywanie zadań ochrony ludności i obrony cywilnej.

Art. 48. W celu koordynacji, organizowania, kontroli i nadzoru nad wykonywaniem zadań ochrony ludności, uprawnione organy ochrony ludności mogą żądać od innych organów ochrony ludności, których działanie koordynują, organizują albo nadzorują, przedstawiania informacji lub wyjaśnień dotyczących spraw z zakresu ochrony ludności.

Art. 49. Organy ochrony ludności w czasie stanu wojennego i wojny zapewniają funkcjonowanie obsługujących je urzędów, z uwzględnieniem art. 16 ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2091).

Art. 50. Organy wymienione w art. 9 ust. 1 pkt 1 w celu realizacji zadań z zakresu ochrony ludności wykorzystują odpowiednie zespoły zarządzania kryzysowego, o których mowa w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

Rozdział 8

Wykrywanie zagrożeń, ostrzeganie, powiadamianie i alarmowanie o zagrożeniach w ramach systemu bezpiecznej łączności państwowej

Art. 51. 1. Obowiązek podjęcia działań w zakresie ostrzegania, powiadamiania i alarmowania ludności spoczywa na tym organie lub podmiocie ochrony ludności, który pierwszy powziął informację o wystąpieniu zagrożenia.

2. Organ lub podmiot ochrony ludności niezwłocznie informuje o zaistniałym zdarzeniu właściwe organy ochrony ludności, przedstawiając jednocześnie swoją ocenę sytuacji oraz informację o planowanych działaniach.

Art. 52. Każdy, kto zauważy zdarzenie lub zjawisko mogące stanowić zagrożenie dla życia i zdrowia, jest obowiązany niezwłocznie powiadomić centrum powiadamiania ratunkowego albo właściwe służby lub podmioty ratownicze, a także do czasu ich przybycia, udzielić pomocy osobom znajdującym się w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia lub zdrowia, jeżeli może jej udzielić bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.

Art. 53. Osoby zaalarmowane lub poinformowane o zagrożeniu, bez narażenia siebie lub innej osoby na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, są obowiązane do:

- 1) podjęcia działań przygotowujących do ochrony przed zagrożeniem;
- 2) podjęcia we własnym zakresie działań mogących zmniejszyć skutki zagrożenia, mających na celu ochronę zdrowia, życia i mienia;
- 3) przekazania w miarę możliwości informacji o zagrożeniach i sposobach postępowania osobom, co do których nie ma pewności, że informacja ta do nich dotarła;
- 4) zachowania się w sposób zgodny z komunikatem przekazanym przez właściwy organ administracji publicznej lub kierującego działaniem ratowniczym.

Art. 54. 1. Zagrożenia dla ludności wykrywane są za pomocą systemu wykrywania zagrożeń.

2. W skład systemu wykrywania zagrożeń wchodzi:

- 1) systemy wykrywania skażeń i alarmowania o skażeniach obejmujące:
 - a) system wykrywania skażeń Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej – nadzorowany przez Ministra Obrony Narodowej,
 - b) sieci i systemy nadzoru epidemiologicznego i kontroli chorób zakaźnych w kraju oraz krajowe punkty kontaktowe dla międzynarodowych systemów nadzoru nad zagrożeniami zdrowia lub życia dużych grup ludności – nadzorowane przez ministra właściwego do spraw zdrowia,
 - c) system stacji wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych i placówek prowadzących pomiary skażeń promieniotwórczych, których działania koordynuje Prezes Państwowej Agencji Atomistyki;
- 2) system wykrywania i alarmowania o zagrożeniach uderzeniami z powietrza;
- 3) systemy wykrywania i alarmowania oraz systemy wczesnego ostrzegania o zagrożeniach:
 - a) nadzorowane przez centra zarządzania kryzysowego utworzone przez ministrów i centralne organy administracji rządowej, o których mowa w art. 13 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
 - b) nadzorowane przez wojewódzkie centra zarządzania kryzysowego, o których mowa w art. 16 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym,
 - c) nadzorowane przez wójtów, burmistrzów, prezydentów miast, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym;
- 4) systemy nadzoru epizootycznego, fitosanitarnego, nadzoru nad bezpieczeństwem produktów pochodzenia zwierzęcego i paszami oraz nadzoru nad produktami rolno-spożywczymi nadzorowane przez ministrów właściwych do spraw rolnictwa i rynków rolnych oraz zdrowia;
- 4) systemy nadzoru środowiska naturalnego nadzorowane przez ministra właściwego do spraw środowiska;
- 5) systemy komunikacji i łączności służb nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

3. Zadanie utrzymania elementów systemu wykrywania zagrożeń oraz powiadamiania, ostrzegania i alarmowania ludności, będących własnością Skarbu Państwa, starosta wykonuje jako zadanie zlecone.

Art. 55. 1. Ostrzeganie, powiadamianie i alarmowanie ludności o zagrożeniach następuje za pomocą systemu ostrzegania i alarmowania.

2. Organy ochrony ludności mogą, przy pomocy systemu ostrzegania i alarmowania, ogłaszać, odwoływać i przekazywać alarmy i komunikaty ostrzegawcze.

3. Komunikaty ostrzegawcze, informacje i sygnały przekazuje się niezwłocznie, przy użyciu wszystkich dostępnych środków, stosownie do potrzeb.

Art. 56. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej oraz ministrem właściwym do spraw informatyzacji określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) rodzaje alarmów, sposób ogłaszania i odwołania alarmu,
 - 2) rodzaje komunikatów ostrzegawczych, sposób ogłoszenia i odwołania komunikatu,
 - 3) tryb przekazywania alarmów i komunikatów
- w celu skutecznego ostrzegania, powiadamiania i alarmowania ludności o zagrożeniach oraz sprawnego przekazywania alarmów i komunikatów ostrzegawczych.

Art. 57. 1. W celu realizacji zadań ochrony ludności, nadawca programu radiowego i telewizyjnego oraz operator ruchomej publicznej sieci telekomunikacyjnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, na żądanie ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub wojewody przekazane za pośrednictwem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, są obowiązani do niezwłocznego nieodpłatnego przekazania komunikatu, na określonym przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych obszarze.

2. W celu realizacji zadań ochrony ludności, operator ruchomej publicznej sieci telekomunikacyjnej jest obowiązany, na żądanie ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub wojewody, przekazane za pośrednictwem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, do niezwłocznego, nieodpłatnego wysyłania, komunikatów do wszystkich lub określonych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych grup użytkowników końcowych, w szczególności przebywających na określonym przez niego obszarze, jednorazowo lub przez wskazany przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych okres.

3. W celu realizacji zadań ochrony ludności, redaktorzy dzienników oraz wydawcy stron internetowych na żądanie ministra właściwego do spraw wewnętrznych lub wojewody przekazane za pośrednictwem Rządowego Centrum Bezpieczeństwa, są obowiązani do niezwłocznego, nieodpłatnego publikowania komunikatów.

4. Organy ochrony ludności oraz podmioty ochrony ludności mogą wnioskować do wojewody o skierowanie żądania, o których mowa w ust. 1–3.

Art. 58. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych organizuje i nadzoruje system bezpiecznej łączności państwowej, zwany dalej „SBŁP”, w celu zapewnienia ciągłości funkcjonowania administracji państwowej oraz ochrony ludności w czasie pokoju i w czasie wojny.

2. SBŁP zapewnia komunikację na potrzeby realizacji zadań z zakresu bezpieczeństwa państwa, ochrony porządku publicznego, ratownictwa, ochrony ludności i obrony cywilnej oraz zarządzania kryzysowego.

3. SBŁP zapewnia:

- 1) zbudowanie interoperacyjności pomiędzy systemami łączności i komunikacji administracji publicznej, służb podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych oraz innych systemów łączności wydzielonej z systemami podległymi Ministrowi Obrony Narodowej, w ramach procesu modernizacji systemów infrastruktury krytycznej;
- 2) możliwość integracji informacji o zagrożeniach z systemów wykrywania zagrożeń;
- 3) możliwość ostrzegania, powiadamiania i alarmowania ludności o zagrożeniach oraz zapewnienia bezpiecznej łączności pomiędzy służbami państwowymi i podmiotami ochrony ludności w wykonywaniu zadań ochrony ludności i porządku publicznego;
- 4) funkcjonowanie bezpiecznych cyfrowych kanałów łączności w sieci stacjonarnej, radiowej, komórkowej i satelitarnej.

Art. 59. 1. Operatorem SBŁP jest minister właściwy do spraw wewnętrznych.

2. Do zadań operatora SBŁP należy:

- 1) zarządzanie siecią łączności państwowej, w tym wchodzącymi w jej skład urządzeniami i infrastrukturą telekomunikacyjną;
- 2) określanie minimalnych warunków technicznych niezbędnych do zapewnienia realizacji połączeń dla stacjonarnych i mobilnych urządzeń końcowych;

- 3) zapewnienie możliwości szyfrowania komunikacji pomiędzy użytkownikami instytucjonalnymi i indywidualnymi, w tym z wykorzystaniem urządzeń i narzędzi kryptograficznych certyfikowanych przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Służbę Kontrwywiadu Wojskowego.

3. W skład SBŁP wchodzi następujące podsystemy:

- 1) jawnej łączności stacjonarnej (SBŁP- J);
- 2) niejawnej łączności stacjonarnej (SBŁP-N);
- 3) wielopunktowej wideokonferencji (SBŁP-V);
- 4) bezpiecznej radiowej łączności mobilnej (SBŁP-M), w tym niejawnej komórkowej,
- 5) bezpiecznej radiowej łączności trunkingowej (SBŁP-T)
- 6) bezpiecznej łączności satelitarnej (SBŁP-S), w tym niejawnej.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych:

- 1) prowadzi ewidencję użytkowników instytucjonalnych oraz użytkowników końcowych;
- 2) zapewnia utrzymanie systemu, w tym warunki techniczne do realizacji połączeń;
- 3) zarządza bezpieczeństwem systemu.

6. Prezes Rady Ministrów w drodze rozporządzenia określi szczegółowe zasady wykonywania działalności telekomunikacyjnej w ramach SBŁP.

Art. 60. 1. Operator SBŁP świadczy usługi, na potrzeby realizacji zadań ustawowych, na rzecz:

- 1) konstytucyjnych organów Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) urzędów obsługujących organy administracji rządowej, organów, jednostek samorządu terytorialnego oraz podmiotów podległych tym organom lub przez nie nadzorowanych, wykonujących zadania z zakresu:
 - a) ochrony ludności i zarządzania kryzysowego, w tym związane z zapewnieniem ciągłości funkcjonowania i odtwarzania infrastruktury krytycznej państwa,
 - b) alarmowania, powiadomienia i ostrzegania ludności o zagrożeniach przekazywanych w ramach zintegrowanych systemów, o których mowa w art. 53 i 54,
 - c) ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego,
 - d) ratownictwa,
 - e) bezpieczeństwa i obronności państwa,
 - f) bezpieczeństwa ekonomicznego państwa,
 - g) ochrony granicy państwowej,
 - h) ochrony ludności i obrony cywilnej,
 - i) dostaw energii,
 - j) ochrony strategicznych interesów państwa,
 - k) ochrony zdrowia,
 - l) weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego,
 - m) nadzoru sanitarnego,
 - n) ochrony środowiska,
 - o) sprawiedliwości,
 - p) systemu powiadamiania ratunkowego.
- 3) Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej oraz jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Obrony Narodowej;

4) podmiotów wykonujących na rzecz administracji rządowej zadania z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, zarządzania kryzysowego, w tym związane z zapewnieniem ciągłości funkcjonowania i odtwarzania infrastruktury krytycznej państwa

– na wniosek tych podmiotów.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, korzystają z usług telekomunikacyjnych w ruchomej sieci telekomunikacyjnej świadczonych przez operatora SBŁP, w zakresie niezbędnym do zapewnienia w tych podmiotach realizacji zadań na rzecz ochrony ludności, obrony cywilnej, obronności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa, porządku publicznego i ratownictwa,

3. Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu, Służba Kontrwywiadu Wojskowego, Służba Wywiadu Wojskowego, Straż Graniczna, Państwowa Straż Pożarna, Służba Ochrony Państwa, Policja, MON oraz wskazane przez MON jednostki wojskowe udzielają operatorowi SBŁP wsparcia technicznego, przy realizacji jego zadań ustawowych, z uwzględnieniem prac badawczo-rozwojowych dotyczących nowoczesnych systemów łączności. Usługi wsparcia technicznego mogą polegać w szczególności na utrzymaniu, rozbudowie i modyfikacji sieci teleinformatycznych w zakresie sieci rozległych oraz zestawienia i utrzymania łączy dostępowych do takich sieci

Art. 61. Organy ochrony ludności mogą wykorzystywać SBŁP w procesie ogłaszania i odwoływania alarmów oraz w procesie przekazywania komunikatów ostrzegawczych

Art. 62. 1. W celu zapewnienia realizacji zadań na rzecz ochrony ludności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, w zakresie telekomunikacji, minister właściwy do spraw wewnętrznych tworzy, utrzymuje, rozwija i modernizuje infrastrukturę SBŁP, będącą siecią telekomunikacyjną.

2. SBŁP zapewnia poziom bezpieczeństwa usług transmisji danych, połączeń głosowych oraz wiadomości tekstowych niezbędny do zapewnienia realizacji zadań na rzecz ochrony ludności, bezpieczeństwa państwa oraz bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym spełnia wymagania techniczne umożliwiające, w miarę potrzeb szyfrowaną komunikację między użytkownikami końcowymi tej sieci.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, minimalne wymagania techniczne jakie musi spełniać SBŁP oraz minimalny poziom bezpieczeństwa usług transmisji danych, połączeń głosowych oraz wiadomości tekstowych, mając na względzie konieczność zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa komunikacji oraz aktualny poziom wiedzy naukowo-technicznej.

Art. 63. Wykonując zadania operatora SBŁP minister do spraw wewnętrznych może zlecać zadania związane z organizacją, budową, utrzymaniem i modernizacją SBŁP podległym i nadzorowanym przez siebie organom, innym organom administracji rządowej a także podmiotom, spełniającym następujące warunki:

- 1) będącym przedsiębiorcą telekomunikacyjnym lub podmiotem prowadzącym działalność telekomunikacyjną;
- 2) posiadającym świadectwo bezpieczeństwa przemysłowego pierwszego stopnia, o którym mowa w art. 55 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych;
- 3) dającym rękojmię należytego wykonywania zadań na rzecz operatora SBŁP.

Art. 64. 1. Na potrzeby realizacji zadań, o których mowa w art. 54 i art. 55 i art. 58 ustawy:

- 1) użytkownik wieczysty lub zarządca nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa,
- 2) jednostka samorządu terytorialnego, oraz
- 3) właściciel lub zarządca nieruchomości

– zapewnia operatorowi SBŁP dostęp do nieruchomości, w tym do budynku, polegający na umożliwieniu umieszczenia na niej infrastruktury telekomunikacyjnej, a także eksploatacji i konserwacji tej infrastruktury telekomunikacyjnej, jeżeli nie uniemożliwia to racjonalnego korzystania z nieruchomości, w szczególności nie prowadzi do zmniejszenia jej wartości.

2. Warunki dostępu, o którym mowa w ust. 1, określa odpowiednio porozumienie lub umowa zawarta pomiędzy operatorem SBŁP, a podmiotami, o których mowa w ust. 1. Przepisy art. 19 ust. 1–2a, 4 i 5, art. 20 i art. 24a ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych stosuje się odpowiednio.

3. W przypadku odmowy udzielenia dostępu do nieruchomości przez podmioty, o których mowa w ust. 1, lub nie zawarcia umowy o dostępie do nieruchomości w terminie miesiąca od dnia złożenia wniosku o taki dostęp, każda ze stron może zwrócić się do Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej z wnioskiem o wydanie decyzji w sprawie dostępu do nieruchomości.

Art. 65. Minister właściwy do spraw wewnętrznych otrzymuje dotację celową z części budżetu państwa na realizację zadań związanych z utworzeniem, utrzymaniem, rozwojem i modernizacją infrastruktury SBŁP.

Art. 66. Rada Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw wewnętrznych, może powołać Pełnomocnika Rządu ds. Systemu Bezpiecznej Łączności Państwowej i określić jego szczegółowy zakres działania.

Rozdział 9

Obiekty zbiorowej ochrony

Art. 67. 1. W celu ochrony ludności przed zagrożeniami powstałymi w wyniku klęsk żywiołowych, zdarzeń o charakterze terrorystycznym lub działań wojennych, wykorzystuje się obiekty zbiorowej ochrony:

- 1) budowle ochronne: schrony i ukrycia;
- 2) miejsca doraźnego schronienia.

2. Schrony to budowle ochronne o konstrukcji zamkniętej i hermetycznej, wyposażone w urządzenia filtrowentylacyjne lub pochłaniacze regeneracyjne.

3. Ukrycia to budowle ochronne o konstrukcji niehermetycznej.

4. Miejsca doraźnego schronienia to obiekty budowlane przystosowane do tymczasowego ukrycia ludzi oraz wolnostojące tymczasowe miejsca doraźnego schronienia.

5. Obiekty zbiorowej ochrony posiadają przypisaną kategorię odporności.

Art. 68. Budowle ochronne podlegają zaliczeniu do obiektów zbiorowej ochrony na podstawie porozumienia właściwego organu ochrony ludności z właścicielem lub zarządcą budynku albo na podstawie decyzji właściwego organu ochrony ludności.

Art. 69. 1. Organy ochrony ludności, na obszarze swojej właściwości miejscowej, planują niezbędną liczbę i pojemność obiektów zbiorowej ochrony, uwzględniając w

szczegółności liczbę ludności przebywającą na danym obszarze oraz przewidywane rodzaje zagrożeń.

2. Pojemność obiektów zbiorowej ochrony planuje się w taki sposób, aby zapewnić schronienie:

- 1) w budowlach ochronnych dla co najmniej 25%, a we wszystkich obiektach zbiorowej ochrony dla co najmniej 50%, przewidywanej liczby ludności przebywającej w sytuacji zagrożenia na obszarze planowania w granicach administracyjnych miast;
- 2) w budowlach ochronnych dla co najmniej 15%, a we wszystkich obiektach zbiorowej ochrony dla co najmniej 25%, przewidywanej liczby ludności przebywającej na obszarze w sytuacji zagrożenia na obszarze planowania poza granicami administracyjnymi miast.

Art. 70. W planach ogólnych, o których mowa w art. 13a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977, z późn. zm.) oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, o których mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym rada gminy uwzględnia potrzebę zapewnienia schronienia ludności w budowlach ochronnych w sytuacjach zagrożeń.

Art. 71. 1. Budowle ochronne i miejsca doraźnego schronienia projektuje się i wznosi w sposób zapewniający spełnienie warunków technicznych, warunków technicznych użytkowania i usytuowania określonych w przepisach budowlanych, a ponadto warunków technicznych, warunków technicznych użytkowania i usytuowania, koniecznych dla zapewnienia funkcji budowli ochronnej.

2. Warunki techniczne budowli ochronnych obejmują w szczególności odpowiednią wytrzymałość, środki przeciwpożarowe, wentylację, wyjścia ewakuacyjne, zaopatrzenie w energię i wodę, odprowadzanie ścieków i rozwiązania służące przetrwaniu osób znajdujących się w budowli ochronnej. Szczegółowe warunki techniczne mogą być określone przez odwołanie do Polskich Norm.

3. Warunki techniczne usytuowania obejmują w szczególności określenie odległości budowli ochronnych i miejsc doraźnego schronienia od innych obiektów budowlanych.

4. Budowle ochronne w miarę możliwości projektuje się jako obiekty podwójnej funkcji, w sposób umożliwiający ich wykorzystanie zgodnie z potrzebami właścicieli lub zarządców i gwarantujący spełnienie funkcji budowli ochronnej.

Art. 72. 1. W budynkach użyteczności publicznej zapewnia się budowle ochronne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami zapewnienia miejsc schronienia oraz możliwe z uwagi na konstrukcję budynku.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki wyznaczania budynków użyteczności publicznej, w których zapewnia się budowle ochronne, mając na uwadze konieczność zapewnienia odpowiedniej ilości miejsc w budowlach ochronnych.

Art. 73. Kondygnacje podziemne w budynkach użyteczności publicznej lub budynkach mieszkalnych wielorodzinnych oraz garaże podziemne, jeżeli nie przewidziano w nich schronu lub ukrycia, projektuje się i wykonuje w sposób umożliwiający zorganizowanie w nich miejsc doraźnego schronienia.

Art. 74. Podziemne systemy transportu, w tym drogowego i szynowego, w szczególności zagłębione obiekty metra, podziemnego tramwaju i kolei podziemnej

projektuje się i wykonuje w sposób zapewniający spełnienie warunków technicznych i warunków technicznych użytkowania dla budowli ochronnej.

Art. 75. 1. W celu zapewnienia realizacji zadań ochrony ludności, wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda mogą zawrzeć porozumienie z właścicielem lub zarządcą nieruchomości, uznając budowlę za budowlę ochronną.

2. W porozumieniu można określić szczegółowe obowiązki właściciela lub zarządcy oraz warunki użytkowania budowli ochronnej, w zakresie przewidzianym przez ustawę.

3. Wypowiedzenie porozumienia wymaga zgody właściwego organu ochrony ludności. Odmowa zgody na wypowiedzenie porozumienia następuje w drodze decyzji administracyjnej.

4. Odwołanie od decyzji:

- 1) wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starosty – rozpatruje wojewoda;
- 2) wojewody – rozpatruje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 76. 1. Jeżeli jest to uzasadnione koniecznością realizacji zadań ochrony ludności, wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda mogą uznać budowlę za budowlę ochronną.

2. Uznanie za budowlę ochronną następuje w drodze decyzji administracyjnej. Organ wydaje decyzję uwzględniając plany, o których mowa w art. 69, biorąc pod uwagę uzasadniony interes właściciela lub zarządcy budowli, której dotyczy decyzja.

3. Decyzja o uznaniu za budowlę ochronną może być wydana na wniosek właściciela lub zarządcy budowli lub obiektu, albo z urzędu.

4. W decyzji o uznaniu za budowlę ochronną można określić szczegółowe obowiązki właściciela lub zarządcy oraz warunki użytkowania budowli ochronnej, w zakresie przewidzianym przez ustawę.

5. Decyzja o uznaniu za budowlę ochronną może dotyczyć również planowanej budowli.

6. Odwołanie od decyzji:

- 1) wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starosty – rozpatruje wojewoda;
- 2) wojewody – rozpatruje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 77. 1. Właściciel oraz zarządca budowli ochronnej wykonuje obowiązki wskazane w ustawie, w szczególności zapewnia utrzymanie budowli ochronnej w należyтым stanie technicznym oraz udostępnia ją na cele ochrony ludności.

2. W czasie, gdy budowla ochronna nie jest użytkowana na cele ochrony ludności, właściciel może wykorzystywać ją w sposób zgody z przeznaczeniem obiektu, gwarantujący jednak spełnienie w razie potrzeby funkcji ochronnej, w szczególności przez utrzymywanie sprawność urządzeń technicznych znajdujących się w budowli ochronnej.

3. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w przypadku wprowadzenia jednego ze stanów nadzwyczajnych lub przewidywanego wystąpienia zagrożenia, właściwy organ ochrony ludności poleca właścicielowi lub zarządcy budowli ochronnej przygotowanie jej do użycia. Polecenie podlega bezzwłocznemu wykonaniu. Zawarty w poleceniu zakres przygotowania budowli ochronnej do użycia określa się z uwzględnieniem stopnia i rodzaju przewidywanego zagrożenia.

4. Przygotowanie budowli ochronnej do użycia obejmuje w szczególności zaprzestanie jej wykorzystywania na cele niezwiązane z ochroną ludności, sprawdzenie stanu technicznego budowli ochronnej i urządzeń, zgromadzenie odpowiednich zapasów oraz przygotowanie na przyjęcie osób. Właściwy organ ochrony ludności lub wyznaczony

podmiot ochrony ludności może udzielić pomocy, w tym finansowej, właścicielowi i zarządcy nieruchomości przy przygotowaniu budowli ochronnej do użycia.

Art. 78. Właściciel lub zarządca budowli ochronnej wyznacza osobę odpowiedzialną za jej udostępnienie i przekazuje stosowną informację, wraz z danymi kontaktowymi, właściwemu organowi ochrony ludności.

Art. 79. 1. W budowli ochronnej przygotowanej do użycia właściwy organ ochrony ludności, w porozumieniu z właścicielem lub zarządcą budowli ochronnej, wyznacza kierownika budowli ochronnej. Jeżeli nie wyznaczono kierownika budowli ochronnej, kierownikiem jest właściciel lub zarządca.

2. Kierownik budowli ochronnej zapewnia prawidłową eksploatację i porządek w obrębie budowli ochronnej. Może w tym celu wydawać wiążące polecenia określonego zachowania osobom przebywającym w budowli ochronnej.

3. W budowlach ochronnych o pojemności powyżej 120 osób właściwy organ ochrony ludności, w porozumieniu z właścicielem lub zarządcą budowli ochronnej, zapewnia personel do obsługi budowli ochronnej, w przypadku jej przygotowania do użycia.

Art. 80. 1. W uzasadnionych okolicznościach, w szczególności w przypadku wprowadzenia jednego ze stanów nadzwyczajnych lub w czasie wojny, jeżeli liczba schronów i ukryć jest niewystarczająca dla zapewnienia ochrony ludności, wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub wojewoda organizują miejsca doraźnego schronienia.

2. Zorganizowanie miejsca doraźnego schronienia następuje w drodze:

- 1) nakazu przystosowania pomieszczeń budynków, garaży podziemnych, tuneli, budowli ziemnych, wykopów i tym podobnych obiektów do pełnienia funkcji ochronnych;
- 2) wykonania miejsc doraźnego schronienia, przystosowanych do tymczasowego ukrycia ludności.

3. Jeżeli właścicielem nieruchomości, objętej nakazem, o którym mowa w ust. 2 pkt 1 albo na której mają być wykonane tymczasowe miejsca doraźnego schronienia, o których mowa w ust. 2 pkt 2, jest podmiot niepubliczny, nakaz przystosowania lub udostępnienia nieruchomości albo wykonania tymczasowych miejsc doraźnego ukrycia wydaje się w drodze decyzji administracyjnej.

4. Odwołanie od decyzji:

- 1) wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starosty – rozpatruje wojewoda;
- 2) wojewody – rozpatruje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

5. Odwołanie od decyzji nie wstrzymuje jej wykonania.

6. Właściciel lub zarządca miejsca doraźnego schronienia wykonuje obowiązki wskazane w ustawie, w szczególności zapewnia utrzymanie miejsc doraźnego schronienia w należyłym stanie technicznym oraz udostępnia je na cele ochrony ludności.

Art. 81. 1. Obiekty zbiorowej ochrony znajdujące się w obiektach niepublicznych przeznaczone są w pierwszej kolejności do ochrony użytkowników budynku, do którego należy obiekt zbiorowej ochrony.

2. W czasie obowiązywania jednego ze stanów nadzwyczajnych lub w czasie wojny, jeżeli jest to niezbędne dla ochrony zdrowia i życia ludzi, organ ochrony ludności może, w porozumieniu z właścicielem lub zarządcą obiektu zbiorowej ochrony w budowlach niepublicznych, nakazać tymczasowe udostępnienie go osobom innym niż użytkownicy budynku. Nakaz nie dotyczy obiektów zbiorowej ochrony w domach jednorodzinnych.

Art. 82. Budowle ochronne i miejsca doraźnego schronienia oznacza się za pomocą międzynarodowego znaku rozpoznawczego obrony cywilnej oraz napisu: „schron”, „ukrycie” lub „miejsce doraźnego schronienia”.

Art. 83. 1. Organy ochrony ludności mogą przekazywać właścicielom lub zarządcom budowli środki finansowe na:

- 1) budowę budowli ochronnych, zaliczonych do obiektów zbiorowej ochrony na podstawie porozumienia lub decyzji właściwego organu ochrony ludności;
- 2) przebudowę budowli w celu spełniania wymogów budowli ochronnej;
- 3) dostosowanie obiektów do spełniania wymagań, o których mowa w art. 73 i 74;
- 4) organizowanie miejsc doraźnego schronienia;
- 5) remont i utrzymanie obiektów zbiorowej ochrony;
- 6) przygotowanie budowli ochronnych do użycia.

3. Finansowanie, o którym mowa w ust. 1, może dotyczyć do 80% kosztów.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych oraz wojewodowie mogą przekazywać środki, o których mowa w ust. 1, z Funduszu.

3. Zadanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–4 wykonywane są jako zadania zlecone.

Art. 84. 1. Kontrolę spełniania przez obiekty zbiorowej ochrony warunków technicznych, warunków technicznych użytkowania i usytuowania prowadzi się na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

2. Państwowa Straż Pożarna prowadzi kontrolę wykonania obowiązków właściciela lub zarządcy obiektu zbiorowej ochrony w zakresie utrzymania i przygotowania obiektu zbiorowej ochrony do użycia, na podstawie art. 23 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej.

Art. 85. 1. Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej prowadzi centralną ewidencję obiektów zbiorowej ochrony.

2. W ewidencji gromadzi się dane o istniejących schronach i ukryciach, planowanych miejscach organizacji miejsc doraźnego schronienia i obiektach potencjalnie przydatnych do przystosowania na tymczasowe miejsca doraźnego schronienia. W ewidencji uwzględnia się w szczególności podział na obiekty publiczne i niepubliczne.

3. W celu umożliwienia prowadzenia centralnej ewidencji obiektów zbiorowej ochrony:

- 1) wójt (burmistrz, prezydent miasta) oraz starosta – za pośrednictwem wojewody,
- 2) wojewoda

– przekazują Komendantowi Głównemu Państwowej Straży Pożarnej informacje o obiektach, o których mowa w ust. 2, w zakresie swojej właściwości. Zadanie, o którym mowa w pkt 1, wykonywane jest jako zadanie zlecone.

4. Wojewoda nadzoruje wykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 3 pkt 1 przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) oraz starostę.

5. Organy architektoniczno-budowlane właściwe w sprawach wydawania pozwoleń na budowę oraz organy nadzoru budowlanego współpracują z Komendantem Głównym Państwowej Straży Pożarnej w sprawach prowadzenia i aktualizacji centralnej ewidencji obiektów zbiorowej ochrony, w szczególności przez przekazywanie informacji odnośnie budynków i innych budowli.

6. Prowadzenie ewidencji obiektów zbiorowej ochrony realizowane jest przy pomocy właściwego miejscowo wojewódzkiego albo powiatowego (miejskiego) komendanta Państwowej Straży Pożarnej.

Art. 86. 1. W ewidencji obiektów zbiorowej ochrony gromadzi się następujące dane obiektu zbiorowej ochrony:

- 1) podstawę uznania za obiekt zbiorowej ochrony;
- 2) numer ewidencyjny – jeżeli został nadany;
- 3) lokalizacja;
- 4) nazwa i dane właściciela, zarządcy oraz osoby odpowiedzialnej za udostępnienie budowli ochronnej, w tym dane osobowe: imię, nazwisko, adres do korespondencji oraz numer telefonu lub innego środka komunikacji;
- 5) przeznaczenie;
- 6) typ;
- 7) orientacyjna wytrzymałość;
- 8) pojemność;
- 9) rok budowy;
- 10) rok ostatniego remontu – jeżeli dotyczy;
- 11) stopień przygotowania;
- 12) planowany sposób wykorzystania;
- 13) inne niezbędne informacje o obiekcie.

2. Dla schronów i ukryć ujętych w ewidencji sporządza się kartę ewidencyjną budowli ochronnej.

3. Karta ewidencyjna budowli ochronnej zawiera w szczególności:

- 1) lokalizację budowli ochronnej,
- 2) nazwę i dane właściciela oraz zarządcy oraz osoby odpowiedzialnej za udostępnienie budowli ochronnej, w tym dane osobowe: imię, nazwisko, adres do korespondencji oraz numer telefonu lub innego środka komunikacji.
- 3) charakterystykę budowli ochronnej;
- 4) orientacyjną wytrzymałość budowli ochronnej;
- 5) wykaz prac niezbędnych do przygotowania budowli ochronnej do użycia;
- 6) opis sposobu wykorzystania budowli ochronnej na cele niezwiązane z ochroną ludności;
- 7) w miarę potrzeb – szkic pomieszczeń lub rysunek z projektu budowlanego.

4. Dane umieszczane w ewidencji, o których mowa w ust. 1 pkt 2, 6-9 oraz w ust. 3 pkt 3, 4, 6 i 7 uzyskuje się z dokumentacji obiektu budowlanego.

Art. 87. 1. W celu przygotowania do realizacji zadań ochrony ludności minister właściwy do spraw wewnętrznych podaje do publicznej wiadomości ogólne informacje o obiektach zbiorowej ochrony w poszczególnych województwach i powiatach, w tym procentowe zestawienie miejsc w obiektach zbiorowej ochrony w stosunku do liczby mieszkańców.

2. Organy ochrony ludności, w porozumieniu z właściwymi podmiotami ochrony ludności, zapewniają poinformowanie ludności o umiejscowieniu obiektów zbiorowej ochrony oraz w razie potrzeby o sposobie dotarcia do nich i korzystania z nich. Realizację obowiązku, o którym mowa w zdaniu pierwszym, przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast) i starostów koordynuje wojewoda.

3. Obowiązek wskazany w ust. 2 można realizować w szczególności przez ogłoszenia za pośrednictwem systemu ostrzegania i alarmowania, umieszczenie informacji, w tym map, z lokalizacją i kierunkiem przemieszczenia się do obiektu zbiorowej ochrony lub za pomocą narzędzi teleinformatycznych, w tym aplikacji na urządzenia mobilne.

Art. 88. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, określi w drodze rozporządzenia:

- 1) warunki techniczne oraz warunki techniczne użytkowania i usytuowania budowli ochronnych;
- 2) szczegółowy sposób wykonania obowiązków właściciela lub zarządcy obiektu zbiorowej ochrony w zakresie utrzymania i przygotowania obiektu zbiorowej ochrony do użycia;
- 3) warunki organizowania miejsc doraźnego schronienia;
- 4) szczegółowe warunki eksploatacji i zapewnienia porządku w obrębie budowli ochronnych;
- 5) sposób prowadzenia krajowej ewidencji obiektów zbiorowej ochrony i kart ewidencyjnych budowli ochronnych, w tym tryb przekazywania informacji o budowlach ochronnych oraz tryb współpracy organów ochrony ludności z organami architektoniczno-budowlanymi, organami nadzoru budowlanego i Państwową Strażą Pożarną.

2. W rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, uwzględnia się konieczność stworzenia odpowiednich warunków zabezpieczenia osób przebywających w obiektach zbiorowej ochrony, konieczność stałego utrzymywania sprawności i gotowości obiektu zbiorowej ochrony do użycia i porządku w budowli ochronnej zapewnienia odpowiedniej liczby miejsc doraźnego schronienia oraz kompletność ewidencji, w tym kart ewidencyjnych budowli ochronnej, i możliwość wykorzystania ewidencji do realizacji zadań ochrony ludności.

Art. 89. Przepisy art. 69 ust. 1, art. 77 i art. 85–87 stosuje się odpowiednio do niebędących obiektami zbiorowej ochrony miejsc przyjęcia osób podlegających ewakuacji.

Art. 90. Przepisów niniejszego rozdziału nie stosuje się do budynków, o których mowa w art. 8 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane.

Rozdział 10

Obrona cywilna

Art. 91. Po ogłoszeniu stanu wojennego i w czasie wojny zadania ochrony ludności stają się zadaniami obrony cywilnej w rozumieniu art. 61 ust. 1 protokołu dodatkowego I do Konwencji Genewskich z 12 sierpnia 1949 r. dotyczącego ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych, sporządzonego w Genewie dnia 8 czerwca 1977 r. (Dz. U. z 1992 r. poz. 175 oraz z 2015 r. poz. 1056).

Art. 92. 1. Po ogłoszeniu stanu wojennego i w czasie wojny:

- 1) organy ochrony ludności stają się organami obrony cywilnej;
- 2) podmioty ochrony ludności stają się podmiotami obrony cywilnej;
- 3) minister właściwy do spraw wewnętrznych staje się krajowym organem obrony cywilnej – Szefem Obrony Cywilnej.

2. W czasie obowiązywania stanu wojennego i w czasie wojny wójt (burmistrz, prezydent miasta) oraz starosta kierują obroną cywilną na obszarze odpowiednio gminy i powiatu.

3. Rządowy Zespół w czasie obowiązywania stanu wojennego i w czasie wojny wspiera realizację zadań Rady Ministrów i Szefa Obrony Cywilnej .

4. W czasie obowiązywania stanu wojennego i w czasie wojny wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego, powiatowy zespół zarządzania kryzysowego oraz gminny zespół zarządzania kryzysowego, o których mowa w ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym wspierają realizację zadań obrony cywilnej przez wojewodę, starostę oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta).

Art. 93. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w czasie stanu wojennego i w czasie wojny, w szczególności:

- 1) kieruje realizacją zadań obrony cywilnej wykonywanych przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) koordynuje realizację zadań obrony cywilnej organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego;
- 3) dokonuje oceny zagrożeń mających wpływ na ochronę ludności i możliwości realizacji zadań obrony cywilnej na zagrożonych obszarach oraz przygotowuje propozycje wsparcia dla właściwych organów obrony cywilnej;
- 4) przedstawia właściwym organom potrzeby w zakresie świadczeń organów państwowych, przedsiębiorców i innych jednostek organizacyjnych oraz osób fizycznych, na rzecz obrony cywilnej;
- 5) koordynuje z Ministrem Obrony Narodowej wsparcie działań obrony cywilnej przez Siły Zbrojne;
- 6) współdziała z ministrem właściwym do spraw zdrowia w zakresie zapewnienia opieki medycznej;
- 7) współdziała z innymi organami władzy publicznej w zakresie wsparcia działań obrony cywilnej.

Art. 94. W czasie trwania stanu wojennego i w czasie wojny osoby zamieszkujące na obszarze, na którym wprowadzono stan wojenny albo strefę bezpośrednich działań wojennych, w ramach przygotowania obrony cywilnej zabezpieczają:

- 1) miejsce zamieszkania oraz mienie osobiste;
- 2) zapasy własne wody pitnej oraz środków spożywczych;
- 3) zapasy własne środków sanitarnych, higienicznych oraz medycznych.

Art. 95. 1. W czasie trwania stanu wojennego i w czasie wojny, celu zapewnienia bezpieczeństwa osób i mienia, a także dóbr kultury przed zagrożeniami Szef Obrony Cywilnej, na wniosek wojewody, może zarządzić ewakuację ludności zamieszkującej wskazany obszar, w szczególności strefę działań wojennych.

2. Ewakuacja ludności obejmuje w szczególności usunięcie osób z obszarów zagrożonych, usunięcie lub zabezpieczenie w inny sposób dóbr kultury i mienia z obszarów zagrożonych, zabezpieczenie pozostawionego mienia oraz przyjęcie osób w miejscu bezpiecznym.

3. Ewakuacja ludności nie obejmuje personelu obrony cywilnej oraz pracowników urzędów obsługujących organy obrony cywilnej i członków podmiotów obrony cywilnej, z wyjątkiem sytuacji całkowitego przemieszczenia ludności cywilnej z obszarów zagrożonych.

4. W przypadkach niecierpiących zwłoki zarządzenia ewakuacji ludności może dokonać wojewoda, informując o tym Szefa Obrony Cywilnej.

5. Organy ochrony ludności oraz Siły Zbrojne Rzeczypospolitej Polskiej współdziałają przy realizacji ewakuacji ludności. W miarę możliwości ewakuację ludności prowadzi się na podstawie planów, o których mowa w art. 33.

6. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób realizacji działań w zakresie ewakuacji ludności oraz zabezpieczenia mienia i dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w tym procedury współpracy organów ochrony ludności, procedury bezpieczeństwa w zakresie przemieszczania ludności oraz szczegółowy sposób zabezpieczenia mienia i dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, mając na uwadze zapewnienie sprawności wykonywania zadań przez te podmioty oraz bezpieczeństwa ludności.

Art. 96. 1. Organy wymienione w art. 92 ust. 1 wykonują zadania obrony cywilnej, o których mowa art. 61 ust. 1 protokołu dodatkowego I do Konwencji Genewskich z 12 sierpnia 1949 r. dotyczącego ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych, sporządzonego w Genewie dnia 8 czerwca 1977 r.

2. Organy obrony cywilnej udzielają sobie wzajemnie pomocy w zakresie realizacji zadań obrony cywilnej, niezależnie od zawartych uprzednio umów lub porozumień w tym względzie.

Art. 97. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych zarządza korpusem obrony cywilnej.

2. W skład korpusu obrony cywilnej wchodzi:

- 1) personel obrony cywilnej;
- 2) krajowa rezerwa obrony cywilnej.

3. W skład personelu obrony cywilnej wchodzi:

- 1) osoby, które otrzymały przydział mobilizacyjny obrony cywilnej;
- 2) osoby powołane do służby w obronie cywilnej w drodze zaciągu ochotniczego;
- 3) powołani do służby w obronie cywilnej członkowie krajowej rezerwy obrony cywilnej;
- 4) osoby zaliczone do personelu obrony cywilnej decyzją ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

4. W skład krajowej rezerwy obrony cywilnej wchodzi funkcjonariusze i żołnierze Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, Policji, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej, Krajowej Administracji Skarbowej, Służby Celno-Skarbowej, Straży Ochrony Kolei, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Wywiadu Wojskowego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Centralnego Biura Antykorupcyjnego – którzy nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej.

5. Minister właściwy do spraw wewnętrznych współdziała z Ministrem Obrony Narodowej w celu tworzenia rezerwy personelu obrony cywilnej.

Art. 98. 1. W celu zarządzania personelem obrony cywilnej oraz krajową rezerwą obrony cywilnej, minister właściwy do spraw wewnętrznych prowadzi ewidencję obrony cywilnej.

2. W ewidencji gromadzi się dane o osobach:

- 1) które otrzymały przydział mobilizacyjny obrony cywilnej;
- 2) wchodzących w skład krajowej rezerwy obrony cywilnej;
- 3) zaliczonych do personelu obrony cywilnej decyzją ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

3. Osobom ujętym w ewidencji obrony cywilnej nadaje się specjalizację obrony cywilnej:

- 1) personel ratowniczy;
- 2) personel medyczny;

- 3) personel pomocy humanitarnej;
- 4) personel utrzymania infrastruktury ochrony ludności;
- 5) personel utrzymania ciągłości działania administracji;
- 6) personel wsparcia służb porządku publicznego.

4. W ewidencji obrony cywilnej gromadzi się następujące dane:

- 1) imię i nazwisko;
- 2) datę urodzenia;
- 3) podstawę włączenia do korpusu obrony cywilnej, zgodnie z art. 97;
- 4) specjalizację obrony cywilnej;
- 5) informację o przydziale mobilizacyjnym obrony cywilnej – jeżeli dotyczy.

Art. 99. 1. Przydział mobilizacyjny obrony cywilnej może otrzymać osoba zatrudniona, pełniąca służbę, prowadząca działalność gospodarczą, zrzeszona lub będąca członkiem podmiotu ochrony ludności albo podmiotu obrony cywilnej, zdolna do realizacji zadań w obronie cywilnej.

2. Podmioty, o których mowa w art. 104 ust. 1 pkt 3 oraz ministrowie kierujący działami administracji rządowej mogą wnioskować do ministra właściwego do spraw wewnętrznych o nadanie przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej dla osób w nich zatrudnionych.

Art. 100. 1. Przydział mobilizacyjny obrony cywilnej nadaje:

- 1) wojewoda, z własnej inicjatywy lub na wniosek wójta albo starosty, po uzgodnieniu z właściwym miejscowo wojskowym centrum rekrutacji;
- 2) minister właściwy do spraw wewnętrznych, po uzgodnieniu z Ministrem Obrony Narodowej dla:
 - a) dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej i osób zatrudnionych w Państwowej Straży Pożarnej i szkołach Państwowej Straży Pożarnej;
 - b) osób, o których mowa w art. 99 ust. 2.

2. Wójt (burmistrz, prezydent miasta) wnioskuje o nadanie przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej za pośrednictwem starosty.

3. Przydział mobilizacyjny obrony cywilnej, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nadaje się w miarę możliwości w podmiocie wskazanym przez osobę, której nadano ten przydział.

4. Wojewoda powiadamia właściwe wojskowe centrum rekrutacji o nadaniu przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej.

5. Zadania wójta i starosty z zakresu wnioskowania o nadanie przydziałów mobilizacyjnych obrony cywilnej wykonywane są jako zadania zlecone.

Art. 101. Przydziałów mobilizacyjnych obrony cywilnej nie nadaje się osobom, które:

- 1) przekroczyły wiek określony w odpowiednich przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym;
- 2) nie ukończyły 18 lat życia;
- 3) są żołnierzami w czynnej służbie wojskowej;
- 4) mają nadane przydziały mobilizacyjne, przydziały organizacyjno-mobilizacyjne albo pracownicze przydziały mobilizacyjne lub zostali wyłączeni na wniosek od obowiązku pełnienia czynnej służby wojskowej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;
- 5) są funkcjonariuszami Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Służby Więziennej, Straży Ochrony Kolei, jeżeli osoby te na mocy odrębnych przepisów pełnią służbę w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;
- 6) zostały uznane za stale lub długotrwale niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników lub

za całkowicie niezdolne do pracy oraz samodzielnej egzystencji albo całkowicie niezdolne do pracy na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych lub zaliczone do osób o znacznym stopniu niepełnosprawności albo umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w rozumieniu ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;

7) zostały skazane prawomocnym wyrokiem na karę pozbawienia wolności.

Art. 102. 1. Po ogłoszeniu stanu wojennego lub w czasie wojny Szef Obrony Cywilnej może zarządzić mobilizację personelu obrony cywilnej.

2. Mobilizacja może dotyczyć całości lub części personelu obrony cywilnej.

3. O zarządzeniu mobilizacji personelu obrony cywilnej Szef Obrony Cywilnej powiadamia Prezesa Rady Ministrów.

Art. 103. 1. Osoby, którym nadano przydział mobilizacyjny obrony cywilnej podlegają powołaniu w terminie i miejscu określonych w wezwaniu.

2. Osoby, którym nadano przydział mobilizacyjny obrony cywilnej z chwilą powołania stają się osobami pełniącymi służbę w obronie cywilnej.

3. Wezwania do służby w obronie cywilnej wysyła wojewoda.

4. Wojewoda, który nadał przydział do mobilizacyjny obrony cywilnej, może uchylić przydział, jeżeli osoba utraciła zdolność realizacji zadań w podmiocie obrony cywilnej, lub jest to uzasadnione potrzebami organu ochrony ludności lub podmiotu obrony cywilnej.

Art. 104. 1. Osoby powołane do służby w obronie cywilnej pełnią służbę w:

- 1) urzędach obsługujących organy obrony cywilnej;
- 2) podmiotach obrony cywilnej;
- 3) innych organach państwa i urzędach je obsługujących, w szczególności w Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej lub Narodowym Banku Polskim.

2. Do służby w obronie cywilnej w podmiotach, o których mowa w pkt 1 i 2 kieruje właściwy organ obrony cywilnej.

3. Do służby w organach, o których mowa w pkt 3, kieruje minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z tym organem.

Art. 105. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej, określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb nadawania przydziałów mobilizacyjnych obrony cywilnej i powoływania do służby w obronie cywilnej, sposób przekazywania wezwania do służby w obronie cywilnej oraz wzór karty przydziału mobilizacyjnego obrony cywilnej i wzór wezwania do służby w obronie cywilnej, mając na względzie konieczność zapewnienia jednolitości i sprawności postępowania w sprawach nadawania przydziałów do podmiotu obrony cywilnej oraz przeprowadzenia mobilizacji obrony cywilnej.

Art. 106. 1. Do służby w obronie cywilnej może zostać powołana w drodze zaciągu ochotniczego osoba, która deklaruje chęć służby w podmiocie obrony cywilnej na zasadach dobrowolności, jeżeli jest zdolna do realizacji zadań w obronie cywilnej.

2. Powołania, o którym mowa w ust. 1, za zgodą powoływanego, dokonuje wojewoda z własnej inicjatywy albo na wniosek innego organu ochrony ludności albo obrony cywilnej, w porozumieniu z właściwym miejscowo wojskowym centrum rekrutacji.

3. Powołania, o którym mowa w ust. 1, dokonuje się w miarę możliwości w podmiocie wskazanym przez osobę powoływaną do służby.

4. Nie powołuje się w trybie, o którym mowa w ust. 1, osób, o których mowa w art. 101 pkt 2-5.

Art. 107. 1. Członka krajowej rezerwy obrony cywilnej może powołać do służby w obronie cywilnej w każdym czasie minister właściwy do spraw wewnętrznych z urzędu albo za zgodą członka krajowej rezerwy obrony cywilnej.

2. Nie powołuje się w trybie ust. 1 osób, o których mowa w art. 101 pkt 2-5, a osoby, o których mowa w art. 101 pkt 6 i 1 powołuje się tylko za ich zgodą.

Art. 108. W szczególnie uzasadnionych okolicznościach minister właściwy do spraw wewnętrznych może zaliczyć do personelu obrony cywilnej inne osoby niezbędne do realizacji zadań obrony cywilnej, powiadamiając o tym Ministra Obrony Narodowej.

Art. 109. 1. Wojewoda prowadzi ewidencję osób powołanych do służby w obronie cywilnej na obszarze województwa.

2. W ewidencji osób powołanych do służby w obronie cywilnej gromadzi następujące dane:

- 1) nazwisko i imię (imiona);
- 2) datę urodzenia;
- 3) numer PESEL;
- 4) grupę krwi;
- 5) fotografię;
- 6) serię i numer karty tożsamości;
- 7) numer tabliczki tożsamości - jeżeli dotyczy;
- 8) wskazanie miejsca pełnienia służby w obronie cywilnej, o którym mowa w art. 99 ust. 1.

3. Osobom powołanym do służby w obronie cywilnej wydawana jest karta tożsamości. Osobom wykonującym działania ratownicze wydawana jest również tabliczka tożsamości.

4. W kartach tożsamości zamieszcza się:

- 1) nazwisko i imię (imiona) posiadacza karty;
- 2) datę urodzenia posiadacza karty;
- 3) numer PESEL posiadacza karty;
- 4) odcisk pieczęci urzędowej organu wydającego kartę (wyłącznie na papierowych kartach tożsamości);
- 5) nazwę organu wystawiającego kartę;
- 6) serię i numer karty;
- 7) elementy zabezpieczające kartę;
- 8) numer tabliczki tożsamości;
- 9) datę wystawienia karty;
- 10) miejsca pełnienia służby w obronie cywilnej, o którym mowa w art. 99 ust. 1.

5. Na tabliczce tożsamości zamieszcza się:

- 1) numer seryjny;
- 2) oznaczenie „OBRONA CYWILNA”;
- 3) imię i nazwisko;
- 4) numer PESEL.

6. Członkowie personelu obrony cywilnej w czasie wykonywania zadań obrony cywilnej noszą jako oznaczenie międzynarodowy znak obrony cywilnej.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, wzory karty tożsamości i tabliczki tożsamości, mając na względzie potrzebę identyfikacji personelu obrony cywilnej.

Art. 110. 1. Osoby pełniące służbę w obronie cywilnej są obowiązane do wykonywania poleceń przełożonych w sprawach związanych z pełnieniem tej służby i wykonywaniem zadań obrony cywilnej.

2. Osoby pełniące służbę w obronie cywilnej są obowiązane do zachowania w tajemnicy wszystkich informacji, z którymi zapoznały się podczas pełnienia służby w obronie cywilnej lub w związku z nią. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa również po zakończeniu pełnienia służby w obronie cywilnej. Od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 111. 1. Od momentu powołania do służby w obronie cywilnej nie można rozwiązać stosunku pracy, służby i członkostwa, bez zgody właściwego organu obrony cywilnej.

2. Po ogłoszeniu mobilizacji obrony cywilnej, podmiot obrony cywilnej nie może zaprzestać lub zawiesić wykonywania działalności gospodarczej w zakresie objętym porozumieniem lub decyzją o uznaniu za podmiot ochrony ludności lub obrony cywilnej, bez zgody właściwego organu obrony cywilnej.

3. Okres pełnienia służby w obronie cywilnej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszystkich uprawnień wynikających ze stosunku pracy.

4. Osobom pełniącym służbę w obronie cywilnej przysługują bezpłatne świadczenia zdrowotne. Koszty tych świadczeń pokrywa się z części budżetu państwa, której dysponentem jest organ, któremu podlega podmiot obrony cywilnej.

5. Osoba pełniąca służbę w podmiocie obrony cywilnej może być przeniesiona do służby w innym podmiocie obrony cywilnej.

Art. 112. Osobom pełniącym służbę w obronie cywilnej przysługuje wynagrodzenie na zasadach określonych w art. 114.

Art. 113. 1. Personelowi obrony cywilnej nie nadaje się przydziałów mobilizacyjnych do Sił Zbrojnych ani przydziałów organizacyjno-mobilizacyjnym do jednostek zmilitaryzowanych i pracowniczych przydziałów mobilizacyjnych.

2. Zasoby obrony cywilnej nie podlegają zajęciu w ramach świadczeń rzeczowych na rzecz Sił Zbrojnych.

3. Szefowie wojskowych centrów rekrutacji współpracują z właściwym miejscowo wojewodą w sprawach z zakresu personelu obrony cywilnej.

Art. 114. 1. Osobom realizującym zadania obrony cywilnej, z wyjątkiem zadań realizowanych jednorazowo w czasie lub dniu wolnym od pracy, na podstawie ustawy przysługuje świadczenie pieniężne rekompensujące utracone wynagrodzenie ze stosunku pracy lub stosunku służbowego albo dochód z prowadzonej działalności gospodarczej lub rolniczej, które mogłyby uzyskać w okresie realizacji zadań obrony cywilnej.

2. Świadczenie pieniężne za każdy dzień realizacji zadań obrony cywilnej stanowi kwota 1/21 miesięcznego wynagrodzenia lub dochodu, o których mowa w ust. 1, pomnożona przez liczbę dni realizacji zadań w danym miesiącu.

3. Kwota dziennego świadczenia pieniężnego nie może być wyższa od 1/21 dwuipółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw obowiązującego w roku poprzedzającym wykonywanie zadań obrony cywilnej, którego wysokość ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego. W przypadku gdy prowadzona

działalność gospodarcza w roku poprzedzającym okres pełnienia służby nie przynosiła dochodu lub przynosiła straty lub gdy nie jest możliwe ustalenie wysokości uzyskiwanego dochodu z prowadzonej działalności gospodarczej, świadczenie pieniężne przysługuje w kwocie wynikającej z podzielenia przez 21 minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników ustalonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2020 r. poz. 2207), obowiązującego w okresie realizacji zadań obrony cywilnej, i następnie pomnożenia przez liczbę dni realizacji tych zadań.

4. Świadczenie pieniężne ustala i wypłaca właściwy organ obrony cywilnej, który powołał do służby w obronie cywilnej. Organy ochrony ludności będące organami jednostek samorządu terytorialnego wykonują to zadanie jako zadanie zleczone.

5. Świadczenie pieniężne wypłaca się w kwocie pomniejszonej o uposażenie, jakie osoba wykonująca zadania obrony cywilnej otrzymała z tytułu realizacji w danym miesiącu zadań w danym podmiocie obrony cywilnej.

Art. 115. 1. Kierownik podmiotu ochrony ludności, o którym mowa w art. 16 pkt 15–17 planuje zapewnienie personelu, w szczególności personelu medycznego, niezbędnego do realizacji w czasie obowiązywania stanu wojennego i w czasie wojny zadań nałożonych na te podmioty ochrony ludności w oparciu o osoby zatrudnione w czasie pokoju w tych podmiotach, bez względu na formę zatrudnienia.

2. W planowaniu, o którym mowa w ust. 1, nie uwzględnia się personelu, który będzie podlegał mobilizacji, który otrzymał przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do jednostek zmilitaryzowanych oraz osoby znajdujące się w wykazach personelu medycznego sporządzanych na podstawie aktów wykonawczych wydanych na podstawie art. 27 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny.

3. W przypadku braku możliwości realizacji przez podmiot leczniczy zadań na potrzeby obrony cywilnej przez personel, o którym mowa w ust. 1, do pracy w tym podmiocie mogą być skierowane osoby inne niż wymienione w ust. 1.

4. Skierowanie osób, o których mowa w ust. 3, do pracy w podmiocie leczniczym realizującym zadania obrony cywilnej następuje w drodze decyzji.

5. Decyzję o skierowaniu do pracy w podmiocie leczniczym na terenie województwa, w którym osoba skierowana posiada miejsce pobytu lub jest zatrudniona, wydaje właściwy wojewoda, a w razie skierowania do pracy w podmiocie leczniczym na obszarze innego województwa - minister właściwy do spraw wewnętrznych.

6. Kierownicy podmiotów ochrony ludności, o których mowa w art. 16 pkt 15–17 oraz wojewoda współpracują z Prezesem Narodowego Funduszu Zdrowia w celu realizacji zadań wskazanych w ust. 1–5.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb i warunki planowania zapewnienia personelu medycznego podmiotów ochrony ludności, o których mowa w art. 16 pkt 15–17 oraz współdziałania kierowników tych podmiotów, wojewodów i Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia w tej kwestii, mając na względzie konieczność zapewnienia odpowiedniej ilości personelu dla podmiotów leczniczych.

Rozdział 11

Finansowanie ochrony ludności i obrony cywilnej

Art. 116. 1. Finansowanie zadań ochrony ludności na poziomie samorządu gminy, powiatu i województwa planuje się w ramach budżetów odpowiednio gmin, powiatów i samorządów województw.

2. Zadania, o których mowa w ust. 1, finansowane są w ramach rezerwy celowej, o której mowa art. 26 ust. 4 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym.

3. Na dofinansowanie zadań własnych z zakresu ochrony ludności jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać środki z Funduszu Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej w formie dotacji celowej.

4. Procentowy udział dotacji, o której mowa w ust. 3, w kosztach realizowanego zadania reguluje zawarta umowa. Wartość dotacji może wynosić do 100% kosztów zadania.

Art. 117. Spółki o istotnym znaczeniu dla gospodarki państwa, o których mowa w art. 31 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 125), przeznaczają corocznie co najmniej 3% wydatków inwestycyjnych za rok poprzedni na inwestycje związane z zapewnieniem realizacji zadań ochrony ludności.

Art. 118. 1. Na finansowanie zadań z zakresu ochrony ludności przeznacza się corocznie środki w wysokości nie niższej niż 0,3% Produktu Krajowego Brutto.

2. Wartość produktu krajowego brutto, o którym mowa w ust. 1, jest ustalana na podstawie wartości określonej w obwieszczeniu Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego wydawanym na podstawie art. 5 ustawy z dnia 26 października 2000 r. o sposobie obliczania wartości rocznego produktu krajowego brutto (Dz. U. z 2021 r. poz. 151), według stanu na dzień 31 sierpnia.

3. Do środków, o których mowa w ust. 2 nie wlicza się środków, o których mowa w art. 116 ust. 1 i 2.

Art. 119. 1. Fundusz, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw wewnętrznych, przeznaczony jest na finansowanie lub dofinansowanie zadań ochrony ludności.

2. Przychodami Funduszu są:

- 1) wpłata z budżetu państwa z części budżetowych, których dysponentami są: Minister Obrony Narodowej, minister właściwy do spraw wewnętrznych, minister właściwy do spraw zdrowia, minister właściwy do spraw finansów publicznych, minister właściwy do spraw aktywów państwowych oraz minister właściwy do spraw gospodarki, w łącznej wysokości określonej w art. 118 ust. 1, z zastrzeżeniem ust. 4;
- 2) wpłaty środków pieniężnych jednostek sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 9 pkt 5-8 i 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.²⁾), z wyłączeniem samorządowych osób prawnych, z wyjątkiem środków pochodzących z dotacji z budżetu i środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 3) środki, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, które za zgodą Komisji Europejskiej mogą zostać przeznaczone na wsparcie realizacji zadań, o których mowa w art. 120;

²)Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2023 r. poz. 1273, 1407, 1429, 1641, 1693 i 1872.

- 4) środki pieniężne pochodzące z kar nakładanych w drodze mandatu karnego przez strażaków, o których mowa w art. 23 ust. 6 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 127);
- 5) odsetki od wolnych środków finansowych Funduszu przekazanych w zarządzanie ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych na warunkach określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 78g ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 6) inne przychody, w tym darowizny, spadki i zapisy.

3. Wpłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1 z części budżetowej, której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej, wynosi około 50% środków, o których mowa w art. 118 ust. 1.

4. Wysokość udziału we wpłacie, o której mowa w ust. 2 pkt 1 z części budżetowych, których dysponentami są ministrowie wskazani w ust. 2 pkt 1 określa Program.

5. Wpłata, o której mowa w ust. 2 pkt 1, przekazywana jest na rachunek Funduszu, pomniejszona o środki przeznaczone na wynagrodzenia i pochodne wynikające ze zwiększenia liczby etatów w jednostkach Państwowej Straży Pożarnej oraz w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw wewnętrznych, na realizację zadań określonych niniejszą ustawą.

6. Państwowe jednostki budżetowe i jednostki samorządu terytorialnego gromadzą środki z Funduszu na wydzielonym rachunku dochodów i przeznaczają na wydatki na zadania, o których mowa w art. 120, w ramach planu finansowego tego rachunku.

7. Minister właściwy do spraw wewnętrznych przekazuje 50% środków z wpłaty, o której mowa w ust. 2 pkt 1, z rachunku Funduszu na wyodrębnione rachunki bankowe wojewodów.

8. Wojewodowie otwierają wyodrębnione rachunki bankowe, o których mowa w ust. 7, z prawem do dysponowania środkami zgromadzonymi na tych rachunkach, z przeznaczeniem na finansowanie i dofinansowanie realizacji zadań, o których mowa w art. 120, w ramach planu przyznanego przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

9. Podziału środków, o których mowa w ust. 7, minister właściwy do spraw wewnętrznych dokonuje według wzoru:

$$(50\%W) \times WL$$

w którym poszczególne symbole oznaczają:

W- środki z wpłaty, o której mowa w ust. 2 pkt 1,

WL - Wskaźnik Ludności, który stanowi procentowy udział liczby ludności w danym województwie w stosunku do całkowitej liczby ludności kraju.

10. Do określenia liczby ludności, o której mowa w ust. 9, stosuje się dane Głównego Urzędu Statystycznego za drugi rok poprzedzający dany rok budżetowy.

Art. 120. 1. Środki Funduszu przeznacza się na finansowanie lub dofinansowanie organów ochrony ludności i podmiotów ochrony ludności w zakresie realizacji zadań z zakresu ochrony ludności i obrony cywilnej, w szczególności na tworzenie i utrzymanie zasobów ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym rozwój krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, zakupy i modernizację sprzętu, w tym sprzętu teleinformatycznego, budowę i utrzymanie baz magazynowych oraz budowę, modernizację i remont infrastruktury związanej z ochroną ludności i obroną cywilną, w tym budowli ochronnych.

2. Finansowanie lub dofinansowanie udzielane jest za pośrednictwem poszczególnych dysponentów części budżetowych, zgodnie z zakresem ich działania, a środki dla poszczególnych dysponentów są gromadzone na wyodrębnionych rachunkach bankowych.

3. Środki Funduszu mogą być przeznaczone na finansowanie i dofinansowanie zadań również w przypadku, gdy ustawa lub przepisy odrębne przewidują finansowanie tego rodzaju zadań z budżetu państwa, w tym w formie wpłat lub dotacji z budżetu państwa.

4. Koszty obsługi Funduszu pokrywane są ze środków Funduszu.

Art. 121. 1. W szczególnie uzasadnionych przypadkach minister właściwy do spraw wewnętrznych może przekazywać wojewodom środki z Funduszu ponad limit określony w art. 119 ust. 7.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych może przekazywać, w terminie do dnia 31 stycznia każdego roku, z Funduszu na rachunek bieżący dochodów budżetu państwa, nadwyżkę stanowiącą różnicę między przychodami tego Funduszu uzyskanymi w poprzednim roku budżetowym a sumą wydatków poniesionych w poprzednim roku budżetowym oraz planowanych do poniesienia w danym roku budżetowym na zadania z zakresu ochrony ludności.

Art. 122. 1. Plan finansowy Funduszu i sprawozdanie z wykonania planu finansowego sporządza minister właściwy do spraw wewnętrznych.

2. Projekt planu, o którym mowa w ust. 2, podlega uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych w terminie 5 dni roboczych od dnia jego przekazania przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

3. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w terminie 10 dni roboczych od dnia uzgodnienia planu, o którym mowa w ust. 2, informuje wojewodów o wysokości środków przyznanych na finansowanie zadań z zakresu ochrony ludności na obszarze danego województwa.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych dokonuje zmian kwot przychodów i kosztów ujętych w planie Funduszu. Do zmian niepowodujących zwiększania łącznych kwot przychodów i kosztów nie stosuje się przepisów art. 29 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Art. 123. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw finansów publicznych może określić, w drodze rozporządzenia, szczegółowe zasady gospodarki finansowej Funduszu oraz tryb i terminy sporządzania jego planów i sprawozdań finansowych z uwzględnieniem racjonalnego gospodarowania środkami.

Art. 124. 1. W budżecie państwa tworzy się rezerwę celową z przeznaczeniem na wpłatę, o której mowa w art. 119 ust. 2 pkt 1.

2. Wysokość rezerwy, o której mowa w ust. 1, jest ustalana corocznie w ustawie budżetowej.

Rozdział 12

Odszkodowania za szkody poniesione w związku z wykonywaniem zadań ochrony ludności i świadczenie odszkodowawcze dla członków personelu obrony cywilnej

Art. 125. 1. Kto w czasie wykonywania zadań ochrony ludności poniósł, bez własnej winy, szkodę na zdrowiu lub szkodę majątkową ma prawo do odszkodowania na podstawie niniejszego rozdziału, o ile nie przysługuje ono na mocy odrębnych przepisów.

2. Jeżeli skutek wykonywania zadań ochrony ludności nastąpiła śmierć osoby, prawo do odszkodowania przysługuje spadkobiercom, o ile nie przysługuje ono na mocy przepisów odrębnych.

3. Odszkodowanie nie przysługuje, jeżeli szkoda majątkowa powstała wyłącznie z winy poszkodowanego lub z winy osoby trzeciej, za którą Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności.

4. Roszczenie o odszkodowanie przechodzi na następców prawnych uprawnionego.

5. Odszkodowanie przysługuje od Skarbu Państwa.

6. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do szkód poniesionych w związku z ćwiczeniami ochrony ludności.

Art. 126. Do postępowania w sprawach, o odszkodowanie za szkody poniesione w związku z wykonywania zadań ochrony ludności stosuje się przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2023 r. poz. 775 i 803), o ile niniejsza ustawa nie stanowi inaczej.

Art. 127. 1. Odszkodowanie przyznaje się na pisemny wniosek poszkodowanego lub jego następców prawnych, złożony do właściwego wojewody.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) nazwę organu, do którego jest skierowany oraz określenie sprawy, której dotyczy;
- 2) imię, nazwisko oraz adres poszkodowanego i wnioskodawcy;
- 3) wysokość poniesionej szkody oraz czas, miejsce i okoliczności jej powstania;
- 4) rodzaj uszczerbku, z którego wynikła szkoda;
- 5) datę i podpis składającego pismo.

3. W przypadku śmierci poszkodowanego do wniosku należy dołączyć odpis akt zgonu.

Art. 128. 1. Decyzję w sprawie odszkodowania wydaje wojewoda właściwy ze względu na miejsce wykonywania zadań ochrony ludności.

2. W przypadku, gdy szkoda majątkowa powstała na terenie dwóch lub więcej województw, właściwy do wydania decyzji jest wojewoda, do którego najpierw złożono wniosek.

3. Wojewoda wydaje decyzję w sprawie odszkodowania niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie trzech miesięcy od dnia złożenia wniosku.

4. Od decyzji wojewody w sprawie odszkodowania przysługuje odwołanie do ministra właściwego do spraw wewnętrznych.

Art. 129. 1. Od ostatecznej decyzji w sprawie odszkodowania przysługuje poszkodowanemu odwołanie do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, na zasadach i w terminach określonych w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego.

2. Wniesienie odwołania, o którym mowa w ust. 1, nie wstrzymuje wykonania decyzji.

3. W sprawach przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych Skarb Państwa reprezentuje wojewoda.

Art. 130. Roszczenie o odszkodowanie przedawnia się z upływem roku od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o powstaniu szkody. Jednakże w każdym przypadku roszczenie przedawnia się z upływem trzech lat od dnia zakończenia wykonywania zadań ochrony ludności w czasie lub następstwie których szkoda powstała.

Art. 131. 1. Osobie powołanej do służby w obronie cywilnej, która w czasie wykonywania zadań obrony cywilnej w czasie trwania stanu wojennego lub w czasie wojny doznała uszczerbku na zdrowiu lub poniosła szkodę w mieniu przysługuje:

- 1) jednorazowe odszkodowanie w razie doznania stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu;
- 2) renta z tytułu całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy;

3) odszkodowanie z tytułu szkody w mieniu.

2. Członkom rodziny osoby powołanej do służby w obronie cywilnej, która zmarła wskutek okoliczności, o których mowa w ust. 1, przysługuje:

- 1) jednorazowe odszkodowanie z tytułu śmierci osoby poszkodowanej;
- 2) renta rodzinna;
- 3) odszkodowanie z tytułu szkody w mieniu.

3. Jednorazowe odszkodowania, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pkt 1, przysługują na zasadach i w trybie określonych dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej w przepisach ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadku lub choroby pozostających w związku ze służbą (Dz.U. z 2023 r. poz. 2015), w wysokości kwot ustalanych na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych i są wypłacane przez właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.

4. Renty, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 2, przysługują osobom powołanym do służby w obronie cywilnej oraz członkom ich rodzin na zasadach, w trybie i wysokości określonych w ustawie z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz.U. z 2020 r. poz. 984).

5. Odszkodowanie, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 3, ustala i wypłaca na podstawie przepisów o odszkodowaniach przysługujących w związku ze służbą w Państwowej Straży Pożarnej właściwy komendant wojewódzki Państwowej Straży Pożarnej.

6. Wysokość odszkodowania, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 3, ustala się według następujących zasad:

- 1) w razie utraty lub całkowitego zniszczenia mienia odszkodowanie ustala się według ceny jego zakupu obowiązującej w czasie ustalania odszkodowania, z uwzględnieniem stopnia zużycia tego mienia;
- 2) w razie uszkodzenia mienia odszkodowanie stanowi równowartość przywrócenia go do stanu sprzed wypadku; jeżeli jednak stopień uszkodzenia mienia jest znaczny albo koszty naprawy przekroczyłyby wartość uszkodzonego mienia, wypłaca się odszkodowanie w wysokości określonej w pkt 1.

7. Osobie powołanej do służby w obronie cywilnej, której świadczenia odszkodowawcze, o których mowa w ust. 1, przysługują także z tytułu stosunku pracy, służby lub ubezpieczenia społecznego, przyznaje się jedno świadczenie wybrane przez uprawnionego.

8. W razie śmierci osoby powołanej do służby w obronie cywilnej, która uczestniczyła w wykonywaniu zadań obrony cywilnej, koszty pogrzebu pokrywa się ze środków pozostających w dyspozycji właściwego wojewody na zasadach i w trybie określonych dla strażaków Państwowej Straży Pożarnej.

9. W razie pokrycia kosztów pogrzebu ze środków pozostających w dyspozycji wojewody uprawnionym członkom rodziny zmarłego przysługuje połowa zasiłku pogrzebowego.

Rozdział 13

Zmiany w przepisach

Art. 132. W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2023 r. poz. 2119) w po art. 82a dodaje się art. 82b w brzmieniu:

„Art. 82b. § 1. Kto:

- 1) będąc właścicielem albo zarządcą obiektu zbiorowej ochrony niedopełnia obowiązku w zakresie utrzymania i przygotowania obiektu zbiorowej ochrony do użycia,
- 2) niedopełnia obowiązku zorganizowania miejsc doraźnego schronienia podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.”.

Art. 133. W ustawie z dnia 31 stycznia 1980 r. o godle, barwach i hymnie Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2024 r. poz. 155) w art. 2a pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) jednostki organizacyjne Policji, Straży Granicznej, Krajowej Administracji Skarbowej i Państwowej Straży Pożarnej,”.

Art. 134. W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 40, 572, 1463 i 1688) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 w ust. 1 pkt 14 otrzymuje brzmienie:

„14) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, ochrony ludności i obrony cywilnej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego i zasobów służących ochronie ludności;”;

2) po art. 31a dodaje się art. 31aa w brzmieniu:

„Art. 31aa. Wójt wykonuje zadania organu ochrony ludności i obrony cywilnej.”.

Art. 135. W ustawie z dnia 17 maja 1990 r. o podziale zadań i kompetencji określonych w ustawach szczegółowych pomiędzy organy gminy a organy administracji rządowej oraz zmiany niektórych ustaw (Dz. U. poz. 198, z późn. zm.³⁾) w art. 3 w pkt 7 uchyla się lit. j-l.

Art. 136. W ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2023 r. poz. 824, 1195 i 1719) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1 pkt 17 otrzymuje brzmienie:

„7) współdziałanie w zakresie ochrony środowiska z innymi organami kontrolnymi, organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości oraz organami administracji państwowej i rządowej, samorządu terytorialnego, organami właściwymi w sprawach ochrony ludności, a także organizacjami społecznymi;”;

2) w art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Inspekcja Ochrony Środowiska współdziała w wykonywaniu czynności kontrolnych z innymi organami kontroli, w tym z Państwową Inspekcją Sanitarną, organami administracji państwowej i rządowej, organami samorządu terytorialnego, organami właściwymi w sprawach ochrony ludności oraz organizacjami społecznymi.”.

³)Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 1990 r. poz. 253 i poz. 506, z 1991 r. poz. 425, poz. 464 i poz. 492, z 1995 r. poz. 446, z 1996 r. poz. 542, z 1997 r. poz. 769, z 1998 r. poz. 1126 oraz z 2003 r. poz. 1612.

Art. 137. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2 w ust. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) wykonywanie zadań ochrony ludności;”;
- 2) w art. 10 dodaje się ust. 8 w brzmieniu:
„8. Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej:
 - 1) wykonuje zadania punktu kontaktowego Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności;
 - 2) prowadzi ewidencję zasobów przewidzianych do współdziałania w ramach Unijnego Mechanizmu Ochrony Ludności oraz współpracy transgranicznej w działaniach ratowniczych, w oparciu o ewidencję zasobów ochrony ludności, o której mowa w ustawie z dnia ... o ochronie ludności i obronie cywilnej.”;
- 3) w art. 23:
 - a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
„1. W celu rozpoznawania zagrożeń, realizacji nadzoru nad przestrzeganiem przepisów przeciwpożarowych i przepisów dotyczących obiektów zbiorowej ochrony oraz przygotowania do działań ratowniczych Państwowa Straż Pożarna przeprowadza czynności kontrolno-rozpoznawcze oraz ćwiczenia.”;
 - b) w ust. 3 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:
„4a) wykonania obowiązków właściciela lub zarządcy obiektu zbiorowej ochrony w zakresie utrzymania i przygotowania obiektu zbiorowej ochrony do użycia, zgodnie z ustawą z dnia ... o ochronie ludności i obronie cywilnej;”;
 - c) w ust. 6 w pkt 2 dodaje się przecinek i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
„3) przepisów art. 77 i 80 ustawy z dnia ... o ochronie ludności i obronie cywilnej”.

Art. 138. W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 275) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2:
 - a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) działaniach ratowniczych – rozumie się przez to każdą czynność podjętą w celu ratowania życia, zdrowia, środowiska i mienia wymagającą niezwłocznej likwidacji lub ograniczenia zagrożeń występujących z powodu powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;”;
 - b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
„2a) działaniach pomocowe – rozumie się przez to każdą czynność niebędącą działaniem ratowniczym w ramach pomocy doraźnej i pomocy humanitarnej w rozumieniu ustawy z dnia ... o ochronie ludności i obronie cywilnej;”;
- 2) w art. 14:
 - a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) likwidację lub ograniczenie zagrożeń występujących z powodu powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;”;
 - b) w ust. 2:
 - po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
„1a) szczegółowy sposób sporządzania planów ratowniczych oraz przeprowadzania analiz zagrożeń oraz analiz zabezpieczenia operacyjnego;

- pkt 2 otrzymuje brzmienie:
 - „2) likwidacji lub ograniczenia zagrożeń występujących z powodu powstania pożaru, wystąpienia klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;”;
- 3) po art. 14f dodaje się art. 14fa w brzmieniu:

„Art. 14fa. 1. Krajowy system ratowniczo-gaśniczy na obszarze powiatu i województwa jest wspomagany przez systemy informacji geograficznej oraz powiatowy lub wojewódzki plan ratowniczy, zwane dalej „planami ratowniczymi”, zatwierdzone przez:

 - 1) starostę (prezydenta miasta na prawach powiatu) – dla obszaru powiatu, po zasięgnięciu opinii właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej;
 - 2) starostę i prezydenta miasta na prawach powiatu - wspólny dla obszaru miasta na prawach powiatu i powiatu mającego siedzibę władz w tym mieście, po zasięgnięciu opinii właściwego komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej;
 - 3) wojewodę – dla obszaru województwa, po zasięgnięciu opinii Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

2. Plany ratownicze wspomagają organizację działań ratowniczych i zawierają:

 - 1) wykaz zadań realizowanych przez służby i podmioty ochrony ludności oraz inne podmioty mogące wspomagać organizację i prowadzenie działań ratowniczych;
 - 2) zbiór zalecanych zasad i procedur ratowniczych wynikających z zadań realizowanych przez podmioty ochrony ludności;
 - 3) dane teleadresowe podmiotów ochrony ludności oraz innych podmiotów mogących wspomagać organizację i prowadzenie działań ratowniczych;
 - 4) wykaz zasobów podmiotów ochrony ludności;
 - 5) graficzne przedstawienie obszarów chronionych;
 - 6) wykaz ekspertów do spraw prognozowania zagrożeń oraz specjalistów do spraw ratownictwa, zawierający imię, nazwisko, dziedzinę oraz numer telefonu służbowego;
 - 7) arkusze uzgodnień i aktualizacji planu ratowniczego.

3. Plany ratownicze w zakresie zdarzeń z dużą liczbą poszkodowanych oraz działań ratowniczych i działań pomocowych podczas katastrof, klęsk żywiołowych i zdarzeń nadzwyczajnych są skorelowane z planami zarządzania kryzysowego, o których mowa w art. 5 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu, oraz z planami postępowania awaryjnego, o których mowa w art. 84 ust. 1 ustawy z dnia 29 listopada 2000 r. – Prawo atomowe.”;
- 4) po art. 19 dodaje się art. 19a w brzmieniu:

„Art. 19a. Do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego mogą być włączane i wyłączane jednostki ochrony przeciwpożarowej, których siły i środki są przewidziane do użycia w powiatowym lub wojewódzkim planie ratowniczym, które zostały uwzględnione w zbiorczym planie sieci podmiotów systemu.”;

5) art. 20 otrzymuje brzmienie:

„Art. 20. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) zakres, szczegółowe warunki i tryb włączania jednostek ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 1a-6 i 8, do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego i wyłączenia z krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego,
- 2) warunki współpracy jednostek ochrony przeciwpożarowej niewłączonych do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego z krajowym systemem ratowniczo-gaśniczym

– mając na uwadze konieczność zapewnienia skutecznego działania systemu ratowniczo-gaśniczego.”.

Art. 139. W ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) ochronę ludności, zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia ... o ochronie ludności i obronie cywilnej; „;”

2) w art. 33 w ust. 2 w pkt 12 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje pkt 13 w brzmieniu:

„13) w przypadku budowli ochronnych – porozumienie lub decyzję, o których mowa w art. 75 lub 76 ustawy z dnia ... o ochronie ludności i obronie cywilnej, jeżeli zostały zawarte lub wydane.”.

Art. 140. W ustawie z dnia 21 czerwca 1996 r. o szczególnych formach sprawowania nadzoru przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 2487 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 1860) w art. 7 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Komórki organizacyjne urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych i jednostki organizacyjne Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Ochrony Państwa oraz związki zawodowe, funkcjonariusze i pracownicy tych jednostek nie mogą uczestniczyć w żadnej działalności, w tym gospodarczej, jeżeli działalność ta mogłaby prowadzić do wykorzystania autorytetu urzędowego, informacji służbowych lub środków publicznych do celów pozasłużbowych albo w sposób sprzeczny z ich przeznaczeniem.”.

Art. 141. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 127 i 2600 oraz z 2023 r. poz. 818, 1606 i 1860) art. 12 otrzymuje brzmienie:

„Art. 12. O prawomocnych skazaniach osób podlegających obowiązkowi służby wojskowej albo służby w obronie cywilnej na karę pozbawienia wolności bez zawieszenia jej wykonania, jak również o zmianach dotyczących wykonywania kary pozbawienia wolności, sąd zawiadamia również organy właściwe w sprawach obowiązku obrony Ojczyzny lub służby w obronie cywilnej, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych przepisach.”.

Art. 142. W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. 2024 r. poz. 17) po art. 144 dodaje się art. 144a i 144b w brzmieniu:

„Art. 144a. § 1. Kto, będąc powołanym do pełnienia służby w obronie cywilnej, nie zgłasza się do odbywania tej służby w określonym terminie i miejscu, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

Art. 144b. § 1. Kto odbywając służbę w obronie cywilnej odmawia pełnienia tej służby, złośliwie lub uporczywie odmawia wykonania obowiązku wynikającego z tej służby albo polecenia w sprawach służbowych

podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto, pełniąc służbę określoną w § 1, samowolnie opuszcza wyznaczone miejsce wykonywania obowiązków służbowych lub samowolnie poza nim pozostaje.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu zabronionego określonego w § 2 opuszcza, w celu trwałego uchylenia się od tej służby, wyznaczone miejsce wykonywania obowiązków służbowych albo w takim celu poza nimi pozostaje, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.”.

Art. 143. W ustawie z dnia 22 sierpnia 1997 r. o ochronie osób i mienia (Dz. U. z 2021 r. poz. 1995) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) uchyla się art. 12;
- 2) art. 47 otrzymuje brzmienie:

„Art. 47. 1. Specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne w zakresie ochrony osób i mienia współpracują z Policją, podmiotami ochrony ludności, oraz strażami gminnymi (miejskimi).

2. Współpracę, o której mowa w ust. 1, kierownik jednostki chronionej przez specjalistyczne uzbrojone formacje ochronne podejmuje odpowiednio z właściwym terytorialnie:

- 1) komendantem jednostki organizacyjnej Policji;
- 2) organem ochrony ludności;
- 3) komendantem straży gminnej (miejskiej).

3. Współpraca, o której mowa w ust. 1, specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych z Policją polega w szczególności na:

- 1) wymianie informacji o zagrożeniach w zakresie bezpieczeństwa osób i mienia oraz zakłócania spokoju i porządku publicznego;
- 2) współdziałaniu w celu utrzymania spokoju i porządku publicznego podczas zgromadzeń, imprez artystycznych, rozrywkowych i sportowych, w zakresie określonym w odrębnych przepisach;
- 3) współdziałaniu przy zabezpieczaniu miejsc popełnienia przestępstw i wykroczeń w granicach chronionych obszarów, obiektów lub urządzeń;
- 4) wzajemnych konsultacjach doskonalących metody współpracy.

4. Do współpracy specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych ze strażami gminnymi (miejskimi) ust. 3 stosuje się odpowiednio.

5. Współpraca, o której mowa w ust. 1, specjalistycznych uzbrojonych formacji ochronnych z podmiotami ochrony ludności polega na podejmowaniu działań ochronnych i zabezpieczających w przypadku wystąpienia w granicach chronionych obszarów, obiektów lub urządzeń pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia, w szczególności na:

- 1) wymianie informacji o powstałych zagrożeniach,

- 2) wprowadzaniu na teren chronionych obszarów i obiektów jednostek ratowniczych,
- 3) współdziałaniu przy przeprowadzaniu bezpiecznej ewakuacji ludzi i mienia,
- 4) zabezpieczaniu miejsc po pożarze, klęsce żywiołowej lub innym miejscowym zagrożeniu, w tym uratowanego mienia.”.

Art. 144. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2512 i 2029) w art. 29 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) ochrony ludności i obrony cywilnej;”;
- 2) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych sprawuje nadzór nad działalnością Policji, Straży Granicznej, Państwowej Straży Pożarnej, Szefa Urzędu do spraw Cudzoziemców, Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych oraz Służby Ochrony Państwa.”.

Art. 145. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2024 r. poz. 107) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 4 w ust. 1 pkt 16 otrzymuje brzmienie
„16) ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpozarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska, a także ochrony ludności i obrony cywilnej;”;
- 2) w art. 34 po ust. 1b dodaje się ust. 1c w brzmieniu:
„1c. Starosta wykonuje zadania organu ochrony ludności i obrony cywilnej.”.

Art. 146. W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 r. poz. 2094 oraz z 2023 r. poz. 572 i 1688) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 11 w ust. 2 w pkt 11 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:
„10) projektowanie i tworzenie rozwiązań infrastrukturalnych zwiększających poziom ochrony ludności w sytuacjach zagrożeń.”;
- 2) w art. 14 w ust. 1 pkt 14 otrzymuje brzmienie:
„14) bezpieczeństwa publicznego i ochrony ludności;”.

Art. 147. W ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. z 2023 r. poz. 1317) w art. 29 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej, a także jednostek organizacyjnych Policji.”.

Art. 148. W ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2023 r. poz. 977) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:
„5. W przypadku sytuowania nowej zabudowy, uwzględnienie wymagań bezpieczeństwa ludzi i mienia następuje poprzez:
 - 1) planowanie w granicach administracyjnych miast:
 - a) wolnostojących budowli ochronnych,
 - b) budowli ochronnych w budynkach użyteczności publicznej,

- c) budowli ochronnych albo możliwości zorganizowania miejsc tymczasowego schronienia w garażach podziemnych, podziemnych części budynków użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych wielorodzinnych
 - w celu zapewnienia miejsc w obiektach zbiorowej ochrony zgodnie z planami, o których mowa w art. 69 ustawy z dnia ... o ochronie ludności i obronie cywilnej;
 - 2) planowanie poza granicami administracyjnymi miast
 - a) wolnostojących budowli ochronnych,
 - b) budowli ochronnych w budynkach użyteczności publicznej,
 - c) budowli ochronnych albo możliwości zorganizowania miejsc tymczasowego schronienia w garażach podziemnych, podziemnych części budynków użyteczności publicznej oraz budynkach mieszkalnych wielorodzinnych
 - w celu zapewnienia miejsc w obiektach zbiorowej ochrony zgodnie z planami, o których mowa w art. 69 ustawy z dnia ... o ochronie ludności i obronie cywilnej;
 - 3) planowanie lokalizacji syren alarmowych w ilości zapewniającej słyszalność sygnałów powszechnego ostrzegania i alarmowania na obszarze objętym planowaniem przestrzennym;
 - 4) zapewnienie możliwości dojazdu pojazdów używanych w związku z ratowaniem życia i mienia ludzkiego, ewakuacją ludności, bądź usuwaniem skutków katastrof”;
- 2) w art. 13b w pkt 3 dodaje się lit. t w brzmieniu:
„t) obiekty służące ochronie ludności i obronie cywilnej, w tym budowle ochronne;”;
- 3) w art. 13f:
 - a) w ust. 1 w pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
„3) budowle ochronne dla ludności cywilnej;”;
 - b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:
„3a. Przez zapewnienie dostępu do budowli ochronnej dla ludności cywilnej rozumie się zapewnienie miejsc w ogólnodostępnych budowlach ochronnych dla 50% mieszkańców lub użytkowników danego obszaru.”;
 - c) w ust. 7:
 - pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3) ustalenie zasad zapewnienia dostępu do przedszkola, żłobka, ambulatorium podstawowej opieki zdrowotnej, biblioteki, domu kultury, domu pomocy społecznej, urządzonego terenu sportu, przystanku publicznego transportu zbiorowego, placówki pocztowej, apteki oraz budowli ochronnej, komendy, komisariatu lub innej jednostki organizacyjnej Policji lub posterunku jednostki ochrony przeciwpożarowej;”;
 - w pkt 5 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:
„6) ustalenie różnych regulacji dotyczących dostępności obszarów służących obronie cywilnej wraz z wyszczególnieniem zróżnicowanych typów i pojemności schronów i ukryć dla różnych obszarów gminy w zależności od przewidywanej liczby ludności na danym terenie.”;
- 4) w art. 13h w ust. 2 w pkt 4 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje pkt 5 w brzmieniu:
„5) sposobu uwzględnienia planów zarządzania kryzysowego w zakresie sposobu udostępniania obiektów zbiorowej ochrony.”;

5) w art. 39 dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa uwzględnia się obiekty służące obronie cywilnej.”.

Art. 149. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 217) w art. 49 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli czynu określonego w § 1, dopuścił się żołnierz w czynnej służbie wojskowej, z wyjątkiem terytorialnej służby wojskowej pełnionej dyspozycyjnie, sąd – zamiast wymierzenia kary, zwraca się do właściwego dowódcy jednostki wojskowej, który stosuje środki przewidziane w przepisach dotyczących żołnierzy.”.

Art. 150. W ustawie z dnia 29 sierpnia 2002 r. o stanie wojennym oraz o kompetencjach Naczelnego Dowódcy Sił Zbrojnych i zasadach jego podległości konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2091) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W przypadku, gdy na wojewodę zostały nałożone obowiązki wyłączające jego ochronę wynikającą z art. 65. ust. 1 Protokołu Dodatkowego do Konwencji Genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r. dotyczącego ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych z dnia 8 czerwca 1977 r. (Dz. U. z 1992 r. poz. 175), bądź z innych przyczyn nie może on realizować zadań obrony cywilnej, do realizacji tych zadań wojewoda upoważnia komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej.”;

2) po art. 13 dodaje się art. 13a–13d w brzmieniu:

„Art. 13a. W czasie stanu wojennego starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) kieruje realizacją zadań obrony cywilnej na terenie powiatu.

Art. 13b. W przypadku, gdy na starostę (prezydenta miasta na prawach powiatu) zostały nałożone obowiązki wyłączające jego ochronę wynikającą z art. 65. ust. 1 protokołu dodatkowego do konwencji genewskich z dnia 12 sierpnia 1949 r. dotyczącego ochrony ofiar międzynarodowych konfliktów zbrojnych z dnia 8 czerwca 1977 r. (Dz. U. z 1992 r. poz. 175), bądź z innych przyczyn nie może on realizować zadań obrony cywilnej, do realizacji tych zadań starosta upoważnia komendanta powiatowego Państwowej Straży Pożarnej.

Art. 13c. W czasie stanu wojennego wójt (burmistrz, prezydent miasta) kieruje realizacją zadań obrony cywilnej na terenie gminy.

Art. 13d. Zadania ochrony ludności związane z zapewnieniem porządku publicznego na terenie miejscowości niebronionych i stref zdemilitaryzowanych oraz znajdujących się pod okupacją realizują odpowiednio komendanci wojewódzcy Policji lub Komendant Stołeczny Policji i komendanci powiatowi (miejscy, rejonowi) Policji na zasadach wynikających z przepisów prawa międzynarodowego.”.

Art. 151. W ustawie z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 851 oraz z 2023 r. poz. 497 i 1628) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 40 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej;”;

2) w art. 43 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zabronione jest umieszczanie plakatów i haseł dotyczących referendum na zewnątrz i wewnątrz budynków administracji rządowej i samorządowej oraz sądów, a także na terenie jednostek wojskowych oraz skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.”;

- 3) w art. 80 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) na terenie jednostek wojskowych i innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej bądź skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.”;
- 4) w art. 83 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
„2. Tej samej karze podlega, kto zbiera podpisy osób popierających wnioski, o którym mowa w ust. 1, na terenie jednostek wojskowych lub innych jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej lub skoszarowanych jednostek podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.”.

Art. 152. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2023 r. poz. 735, 1429, 1723 i 1737) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 71 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego, służby przygotowawczej, służby kandydackiej, kontraktowej zawodowej służby wojskowej, ćwiczeń wojskowych, okresowej służby wojskowej, terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie lub służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny oraz służby zastępczej oraz personelu obrony cywilnej, o którym mowa w ustawie z dnia ... 2024 r. o ochronie ludności i obrony cywilnej (Dz. U. poz. ...) skierowanego przez właściwy organ obrony cywilnej do wykonania zadań w czasie obowiązywania stanu wojennego i w czasie wojny, a także służby w charakterze funkcjonariusza, o którym mowa w ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin;”;
- 2) w art. 73 w ust. 6:
 - a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) powołania i zwolnienia z zasadniczej służby wojskowej, przeszkolenia wojskowego, służby przygotowawczej, służby kandydackiej, kontraktowej zawodowej służby wojskowej, ćwiczeń wojskowych, w tym poszczególnych dni w przypadku ćwiczeń wojskowych rotacyjnych, okresowej służby wojskowej lub służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny oraz służby zastępczej, a także stawienia się i zwolnienia z ćwiczeń wojskowych rotacyjnych lub terytorialnej służby wojskowej pełnionej rotacyjnie;”.
 - a) dodaje się pkt 3 w brzmieniu:
„3) personelu obrony cywilnej, o którym mowa w ustawie z dniao ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. ...).”.

Art. 153. W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2023 r. poz. 190) w art. 22 po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
„3a) wykonuje zadania organu ochrony ludności i obrony cywilnej;”.

Art. 154. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.) w art. 50 w ust. 6 w pkt 9 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 10 w brzmieniu:

„10) na realizację zadań, o których mowa w ustawie z dnia o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U.).”.

Art. 155. W ustawie z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478, 1688, 1890, 1963 i 2029) w art. 342 wprowadza się następujące zmiany:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organy wykonujące kontrolę oraz minister właściwy do spraw gospodarki wodnej współdziałają w wykonywaniu czynności kontrolnych z innymi organami kontroli, organami administracji publicznej, właściwymi w sprawach ochrony ludności oraz organizacjami społecznymi.”;

2) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) przekazywanie innym organom kontroli, właściwym organom administracji publicznej oraz organom właściwym w sprawach ochrony ludności informacji o wynikach przeprowadzonych kontroli oraz działaniach pokontrolnych;”.

Art. 156. W ustawie z dnia 17 grudnia 2020 r. o rezerwach strategicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 294) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:

„4a) obrona cywilna – realizacja zadań ochrony ludności w warunkach, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia2024 r. o ochronie ludności i obronie cywilnej (Dz. U. poz.).”;

2) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. Rezerwy strategiczne tworzy się na wypadek zagrożenia bezpieczeństwa i obronności państwa, bezpieczeństwa, porządku i zdrowia publicznego oraz wystąpienia klęski żywiołowej lub sytuacji kryzysowej, w celach wsparcia wykonywania zadań w zakresie bezpieczeństwa i obronności państwa, obrony cywilnej, odtworzenia infrastruktury krytycznej, złagodzenia zakłóceń w ciągłości dostaw służących funkcjonowaniu gospodarki i zaspokojeniu podstawowych potrzeb obywateli, ratowania ich życia i zdrowia, realizacji interesów narodowych Rzeczypospolitej Polskiej w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego, wypełnienia jej zobowiązań międzynarodowych, a także udzielania pomocy i wsparcia podmiotom prawa międzynarodowego publicznego.”;

3) w art. 8:

a) w ust. 2 pkt 22 otrzymuje brzmienie:

„22) innymi organami administracji rządowej oraz służbami, inspekcjami i innymi jednostkami realizującymi zadania w zakresie bezpieczeństwa i obronności państwa, obrony cywilnej, zarządzania kryzysowego i ochrony infrastruktury krytycznej oraz bezpieczeństwa, porządku i zdrowia publicznego, w tym sprawującymi, na mocy ustaw, nadzór nad realizacją tych zadań wykonywanych przez przedsiębiorców.”,

b) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) możliwość wystąpienia lub zaistnienie zagrożenia bezpieczeństwa i obronności państwa, obrony cywilnej, bezpieczeństwa, porządku i zdrowia publicznego, klęski żywiołowej lub sytuacji kryzysowej, w tym ocenę ryzyka wystąpienia zagrożeń dla bezpieczeństwa narodowego;”;

- 4) w art. 9 ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) wnioski dotyczące tworzenia, utrzymywania i likwidacji rezerw strategicznych wynikające z oceny ryzyka wystąpienia zagrożeń dla bezpieczeństwa i obronności państwa, obrony cywilnej, bezpieczeństwa, porządku i zdrowia publicznego, klęski żywiołowej lub sytuacji kryzysowej, o której mowa w Raporcie o zagrożeniach bezpieczeństwa narodowego określonym w art. 5a ustawy o zarządzaniu kryzysowym, oraz wnioski, o których mowa w art. 8 ust. 4 pkt 2;”.

Art. 157. W ustawie z dnia 17 grudnia 2021 r. o ochotniczych strażach pożarnych (Dz. U. z 2023 r. poz. 194 oraz poz. 658 i 1560) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 3:
- a) wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„Do zadań ochotniczych straży pożarnych należy w szczególności podejmowanie działań w celu ochrony życia, zdrowia, mienia lub środowiska przez.”;
 - b) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) udział w ochronie ludności i obronie cywilnej;
 - c) po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:
„4a) zapobieganie powstawaniu i rozprzestrzenianiu się pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia;”;
- 2) art. 12 otrzymuje brzmienie:
„Art. 12. Pracodawca zwalnia od świadczenia pracy strażaka OSP biorącego udział w działaniach ratowniczych i akcjach ratowniczych, szkoleniach lub ćwiczeniach organizowanych przez gminę, Państwową Straż Pożarną lub inne uprawnione podmioty na czas ich trwania, a także na czas niezbędny do odpoczynku zgodnie z art. 132 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy.”;
- 3) art. 16 otrzymuje brzmienie:
„Art. 16. 1. Strażakowi ratownikowi OSP przysługuje świadczenie ratownicze z tytułu wysługi lat w ochotniczej straży pożarnej w wysokości 200 zł.
2. Prawo do świadczenia ratowniczego przysługuje strażakowi ratownikowi OSP, który:
1) czynnie uczestniczył w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych, szkoleniach lub ćwiczeniach:
a) w przypadku mężczyzn - przez co najmniej 25 lat,
b) w przypadku kobiet - przez co najmniej 20 lat oraz
2) osiągnął:
a) w przypadku mężczyzn - 65. rok życia,
b) w przypadku kobiet - 60. rok życia.
3. Przez czynne uczestnictwo należy rozumieć bezpośredni udział co najmniej raz w roku w działaniu ratowniczym lub akcji ratowniczej, lub szkoleniu, lub ćwiczeniu.
4. Ewidencję udziału strażaków ratowników OSP w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych, szkoleniach lub ćwiczeniach, obejmującą datę, numer i miejsce podjętych działań ratowniczych, akcji ratowniczej, szkoleniu lub ćwiczeniu oraz imienny wykaz ich uczestników, prowadzi właściwy komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej.
5. Ewidencja udziału strażaków ratowników OSP w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych, szkoleniach lub ćwiczeniach może być prowadzona z

wykorzystaniem Systemu Wspomagania Decyzji Państwowej Straży Pożarnej, o którym mowa w art. 14g ust. 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej.

6. Komendant powiatowy (miejski) Państwowej Straży Pożarnej przechowuje dane, o których mowa w ust. 4, przez co najmniej 50 lat.

7. Przy naliczaniu okresu czynnego uczestnictwa w działaniach ratowniczych, akcjach ratowniczych, szkoleniach lub ćwiczeniach nie jest wymagane zachowanie ciągłości wysługi lat w ochotniczej straży pożarnej.

8. Świadczenie ratownicze, a także koszty jego obsługi są finansowane z budżetu państwa.”;

4) uchyla się art. 29;

5) art. 32 ust. 2 i 3 otrzymuje brzmienie:

„2. Środki, o których mowa w ust. 1 pkt 2, są przekazywane w formie dotacji na realizację zadań określonych w art. 3 pkt 1–12 oraz art. 4 ust. 1, na podstawie wniosków złożonych przez ochotniczą straż pożarną lub związek ochotniczych straży pożarnych do Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej za pośrednictwem komendanta powiatowego (miejskiego) Państwowej Straży Pożarnej właściwego ze względu na teren działania ochotniczej straży pożarnej, która złożyła wniosek.

3. Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej przekazuje środki, o których mowa w ust. 2, na podstawie umowy zawartej z ochotniczą strażą pożarną lub związkiem ochotniczych straży pożarnych.”;

6) w art. 32 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Gminy mogą otrzymywać dotacje celowe na zasadach określonych w ust. 2 i 3 także w celu dofinansowania zadań ochotniczych straży pożarnych związanych z udziałem w ochronie ludności.”;

7) w art. 56 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Mechanizm korygujący, o którym mowa w ust. 3, może polegać na ograniczaniu wydatków na szkolenia i obsługę finansową świadczeń, z wyłączeniem świadczeń, o których mowa w art. 16, art. 472 i art. 50.”.

Art. 158. W ustawie z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny (Dz. U. z 2024 r. poz. 248) w art. 3 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. W ramach obowiązku obrony Ojczyzny obywatele polscy są obowiązani do pełnienia służby w obronie cywilnej, na zasadach określonych w ustawie z dnia ... o ochronie ludności i obronie cywilnej.”.

Rozdział 14

Przepisy dostosowujące, przejściowe i końcowe

Art. 159. Tworzy się Rządowy Zespół Ochrony Ludności.

Art. 160. Pierwszy Program ochrony ludności i obrony cywilnej tworzy się do dnia 31 grudnia 2024 r.

Art. 161. Tworzy się Fundusz Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej, który jest państwowym funduszem cel, w rozumieniu art. 29 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Art. 162. Przepis art. 118 stosuje się od roku budżetowego 2025.

Art. 163. Pierwszy plan finansowy Funduszu Ochrony Ludności minister właściwy do spraw wewnętrznych sporządzi w terminie 14 dni od dnia wejścia w życie ustawy na okres od dnia sporządzenia planu do dnia 31 grudnia 2025 r.

Art. 164. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych tworzy ewidencję podmiotów ochrony ludności, o której mowa w art. 20, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych tworzy ewidencję zasobów ochrony ludności, o której mowa w art. 22, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 165. Organy ochrony ludności obowiązane do przygotowywania planów, które zawierają elementy z zakresu ochrony ludności i sporządzane są na podstawie odrębnych przepisów zapewnią realizację w tych planach wymogów wskazanych w art. 31–33 ustawy w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 166. Komendant Główny Państwowej Straży Pożarnej tworzy ewidencję, o której mowa w art. 85 ust. 1 w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 167. Minister właściwy do spraw wewnętrznych tworzy ewidencję, o której mowa w art. 98 w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 168. 1. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 138 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 14 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 138, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

2. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 20 ustawy zmienianej w art. 138 zachowują moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 20 ustawy zmienianej w art. 138, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez 18 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 169. Przepis art. 72 stosuje się od dnia 1 stycznia 2025 r.

Art. 170. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 37, których wchodzi w życie po upływie roku od dnia ogłoszenia.